DISPUTATIO INAUGURALIS DE DIFFAMATIONE,

Ex

Celebri L. 5. C. de Ingen. & manumiss.

QUAM

ASSISTENTE DIVINO NUMINE
EX DECRETO ET AUTHORITATE
MAGNIFICI ET NOBILISSIMI JCTORUM
ORDINIS, IN ILLUSTRI ACADEMIA JULIA
SUB PRÆSIDIO
Nobilissimi, Amplissimi & Consultissimi Viri
DN. HENRICI HAHNII ICTI,
COD. PROFESSORIS CELEBERRIMI, FACULTATIS
SUÆ SENIORIS, AC HODIE DECANI, DICASTERII WOLFERBYTANI ASSESSORIS GRAVISSIMI
DN. PRÆCEPTORIS, PROMOTORIS, AC HOSPITIS
SUI ÆTATEM DEVENERANDI
PRO LICENTIA
SUMMOS IN UTROQUE IURE HONORES,
PRIVILEGIA ET IMMUNITATES
ADIPISCENDI
PUBLICÆ DISQUISITIONI SUBIICIT
BERTOLDUS RICHARDT Vfflen. VVestph.
IN IULEO MAIORI
HORIS ANTE ET POMERIDIANIS
AD DIEM X. SEPTEMB.

HELMESTADII
Ex Officina Henningi Mülleri Acad. Typogr.
ANNO CIↃ IↃC LXIII.

ILLVSTRISSIMO ET GENEROSISSIMO COMITI ET DOMINO,

DN. HERMANNO ADOLPHO
Comiti & Nobiliori Regenti Domino in Lippe / &c.

Comiti ac Domino suo gratiosissimo

Suam hanc Inauguralem disputationem

humillimè & cum debitâ animi subjectione

dedicat & offert

B. Richardt A.

IN NOMINE JESU.

THESIS I.

EXpoſiturus loco habendæ Inauguralis diſputationis, materiam Diffamationum, eoque nomine celebrem aliquam legem, operæ pretium facere videbor, ſi prius Scholaſticam explicationem, quæ circa nudam L. intelligentiam verſari ſolet, exhibeam, & deinde forenſem interpretationem, quâ jura legesque in Scholis cognitæ, in forum & judicium producuntur, aggrediar, verumque uſum ſubjiciam.

II.

Selecta autem mihi hoc nomine eſt lex Diocletiani & Maximiani Auguſtorum, quinta, Creſcenti inſcripta, ſub Titulo Cod. De ingenuis & Manumiſſis, cujus verba ſunt. *Diffamari ſtatum ingenuorum, ſeu errore, ſeu malignitate quorundam, periniquum eſt: præſertim cum affirmes, diu Præſidem unum atque alterum interpellatum à te, vocitaſſe diverſam partem, ut contradictionem faceret, ſi defenſionibus ſuis confideret, unde conſtat meritò Rectorem Provinciæ commotum allegationibus tuis, ſententiam dediſſe, ne de cætero inquietudinem ſuſtineres. Si igitur adhuc diverſa pars perſeverat in eadem obſtinatione, aditus Præſes Provinciæ ab injuria temperari præcipiet. Dat. Prid. Non.*

III.

Hujus legis intelligentia, præcipuè in eo occupa-

tur, ut sciatur (1) quid velit. (2) cur velit. (3) quæ ejus sit vis & effectus. (4) quomodo repugnantes LL. concilientur.

IV.

Quid velit, colligendum erit ex subjecto & prædicato, ac utriusque connexione. Nomine subjecti veniunt, personæ, res, earumque circumstantiæ.

V.

Personæ hic sunt (1) Crescens diffamatus (2) diffamator (cujus nomen omissum) & (3) Præses & Rector Provinciæ.

VI.

Rerum nomine sequentia consideranda veniunt. (1) diffamatio status ingenui Crescentis. (2) interpellatio diffamati apud Præsidem, ceu suum magistratum (3) vocitatio diffamantis ad contradicendum & defendẽdum (4) Cognitio allegationum. (5) sententia silentii impositi (6) Obstinatio & injuria diffamantis.

VII.

Circumstantiæ imprimis duplices occurrunt, quoad personas (1) quod Crescens fuerit ingenuus & in possessione ingenuitatis constitutus. *arg. l. 14 vers. sin verò. de probat. d. f. si ingen.* quæ onus probandi in adversariũ transfert, *l. 18. Eod.* vid. Pacium. Corvin *h. t.* & Gothofred. *ad d. l. 14.* (2) quod diffamator eum pro liberto habuerit, & inquietaverit. *arg. d. vers. Sin verò.* Quoad res verò, quod diffamatio vel errore vel malignitate facta fuerit.

IIX.

Diffamare autem in malam partem acceptum hic est, statum ingenui ignominiâ spargere, *h. l. princ.* Unde *Diffamator & Diffamatus.* Sive enim quis talis esset nativitate, *pr. Inst. de ingenuis*, sive beneficio Imperatoris. *l. 2.*

& 3.

& 3 ff. de natalib. restit. aut sententiâ judicis *l. 2. de statu homin*: ab alio non fuit inquietandus, & pro servo habendus.

IX.

Neque *error* excusabit; utpote non invincibilis; quod non liceat alicui nomen alterius traducere, antequam is convictus fuerit, *arg. l. 10. C. de injur: l. 31. C. de liber. caus.* Is siquidem qui famam in alterius status aut existimationis damnum, ac futurum detrimentum, sine legitima causâ spargere non veretur, scit, (vel dictante cōscientia ac naturali ratione) injustè contraque naturalem æquitatem ac honestatem; quæ hominem homini quovis modo insidiari nefas esse edocet, *l. 3. de just. & jure*, se agere: Ideoque ratione erroris, qui in præjudicium ac detrimentum alterius vergit, minimè excusandus venit. *Malignitas* verò, cujus præter nostram L. etiam *l. 22. §. 2. C. de jur. delib. l. 12. pr. C. de acquir. & ret. possess. l. 16. C. de fideic. libert. l. 1. §. 11. C. de Latin. libert. toll. l. 3. C. per quas pers. nob. acquir.* meminit, dolus est, qui alteri damno esse non debet. *d. l. 12. C. de acquir. possess. l. 12. de dolo mal. l. 31. de recept. arbitr.*

X.

Præses, qui & *Rector Provinciæ* hîc appellatur, erat ceu vicarius â Cæsare in provinciam missus, magistratus ordinarius, cujus officium erat curare, ut pacata sit, & quieta provincia, & ab hominibus malis repurgetur *l. 13. pr. de offic. Præs.* Item ne quis iniquum lucrum aut damnum sentiat *l. 6. pr. Eod.* ab injuriis defendere *l. 6. §. 2. Eod. junct. l. 1 verb. omne enim quod non jure fit, de injur: & famos. lib.* omnibus, munus justitiæ ac officium suum judiciarium implorantibus, præstare, *arg. l. 3. 4. 7. 12. 13. & 19. ff de offic. Præsid.*

XI.

Interpellatio hic estCrescentis,& provocationem ad Præsidem, sive invocationem (implorationem) ejus officii hîc denotat. Calv. *in Lexic. verbo, interpellatio*, quod judex regulariter officium suum non impertiat, nisi imploratus. *l. 4. §. 8. de damn. infect. arg. l. 68. verb. petat. de judiciis.* Per *alterum* successor Præsidis á plerisque intelligitur, Glossam hîc secutis. Bartolus autèm & Blarer. *in summar: h. l. num. 11.* censet, & alium alterius Provinciæ rectorem intelligi posse, siquis in pluribus locis diffamare perrexerit, quod delinquentem ubicunque reperitur, convenire, sicque & diffamato ejus loci judicis officium implorare licuerit *l. 1. C. ubi de crimini. agi oport. l. 1. C. ubi Senat. vel clariss.* Sed hoc non placet (1) quia diffamatus hic extra ordinem suum Præsidem imploravit, E. non alium alterius Provinciæ vel imploravit, vel implorare potuit (2) alioquin diffamatus implorando sequeretur judicem diffamatoris, contra mentem Impp. hâc lege (3) Idem sic nullá diffamatoriá actione indigeret (4) Quædam Diffamatio non est delictum, propter quam itaque diffamator nec in loco delicti conveniendus.

XII.

Vocitatio, vocationem in jus, sive citationem Præsidis iteratam significat, *t. t. de in jus vocand. arg. l. 6. C de Usur. pupill.* Opus eâ erat ut *diffamans* ad interpellationem â Crescente apud Præsidem factam *contradictionem faceret, si defensionibus suis confideret.* Nam diffamando ad judicem prior provocaverat, adeoque se actorem fore promiserat. Hoc ergo facto demum Crescens, subire judicium paratus, stimulatus & inductus fuerat, urgere â Præside, ut contradictiones faceret, ac defenderet diffama-

famator, ad quas se obtulerat, aut silentii impositionem patiatur. Contradicit autem, si contra statum, in cujus possessione Crescens constitutus, dicit, ut actor, in judicio Actionis, *l. fin. ibique Dd. C. de Edict. Divi Hadr. toll. d. l. 15. de probat l. 14. Eod.* In specie illa contradictio facienda, erat actio præjudicialis, quam proponere diffamator coram judice (licet non suo) apud præsidem debebat, & probare Crescentem esse suum libertum (adeoque non ingenuum) aut ab inquietudine desistere. *d. l. 14. vers. sin verò. de probat. l. 18. Eod.*

XIII.

Defendit quoq; diffamator licet agendo, quatenus jus suũ in judicium deducit, *l. 2 C. de testib. Azo. h. l.* firmatq; replicando. Nam replicatio actoris est firmamentum, (confirmatio, juxta Rhetores,) eademq; ICtis vocatur, teste Fa-*l. 3. bioc. 13.* exceptio atq; defensio contra rei exceptionem, sive defensionem *l. 2. §. 1. l. 22. §. 1. de except.* Neque tamen Accursii interpretationem, qui per defensiones, diffamantis jura intelligit hic excludendam censemus. Non ergo *Defensiones* hic de diffamato intelligi possunt qui agere debeat. Interpellando enim is jam imploraverat Præsidis officium, curaveratq; fieri citationem; Sed de diffamatore hoc capiendum, à quo ad factam diffamati interpellationem, jura quibus confidebat, erant proferenda. Per *allegationes* in genere intelliguntur conflictus judiciales actio sive libellus actoris exceptio rei, replicatio, duplicatio, & sic deinceps. *l. 36. de minorib. l. 66. pr. de ritu nupt: l. 1. C. si. Tut. vel curat. fals. allegat. pr. §. 1. & 2. I de Except. l. 2. § 1 & seq. ff Eod.* In specie autem nomine *allegationum* in hac L. veniunt illæ, quas proponit diffamatus corã præside (ut suo magistratu) in judicio diffamationis (1) Ostensio factæ diffamationis contra statũ Crescentis (2)

ag-

accusatio contumaciæ diffamantis legitimè citati, sed non comparentis. Neque enim diffamatoris hîc allegationes ullæ fuerunt, quod per contumaciam abfuerit, neque ille contradictiones, vel defensiones (quæ alioquin ejus quoque allegationes dici potuissent) protulerit. Diffamati itaque allegationibus cognitis, motus Rector Provinciæ, sententiam dixit pro Crescente perpetui silentij: hoc enim significatur verbis, *ne de cætero inquietudidinem sustineres*, ex ulteriori sc. diffamatione. Denique *Obstinatione* h. e. perseverante contumaciâ, major quoque Crescenti Injuria facta est, hoc est, nocitum ipsi magis nullo jure *l. 1. de injur; pr Inst. Eod.* ideoque gravius judicium contra obstinatum meritò decernitur.

XIV.

Cæterùm *versiculo. ne de cætero h.* continetur formula singularis sententiæ, quæ hac in specie adversus diffamatorem contumacem reddenda. Nec mutat, quod verba illa non ad personam diffamantis directa sint, cui inhibitio facienda fuisset, ne imposterum inquietaret ingenuum. Nam perinde est, ac si in illum concepta fuissent, si enim diffamatus non debet sustinere inquietudinem, diffamanti debere impositum esse silentium, necesse est. Valde ergo contorta illorum explicatio est, qui *vers. ne de cætero*, non formulam sententiæ diffamationis, sed vim & effectum sententiæ actionis principalis exprimunt, quod faciat rerum judicatarum autoritas, ut is pro cujus ingenuitate pronunciatum est, postea citra injuriam manifestam inquietari non possit. Ultra id enim quod in judicium deductum est, excedere potestas judicis non potest. *l. 18. ibique Dd. de Comm. divid.* Obtinent verò prædicta, si diffamator non compareat, si autem adveniat & libellum proponat, litis contestatione opus

est,

eſt, ut aliàs jure communi obtinet, & porrò ordinariè proceditur. Salicet. *h. l. num. 3.*

XV.

Tantùm de ſubjecto *noſtræ L.* Prædicatum innuitur verbis; *Perinquum eſt diffamari ſtatum ingenuorum.* Indeque inſimul apparet, in quo Statu lex exiſtat. Diffamationem enim factā & oſtenſam eſſe ſupponitur. Quæ etiā res illa ſit, indubium eſt. Quæritur ſaltim, qualis ſit, an juſta, vel injuſta, licita vel illicita? Perinde enim eſt, ac ſi interroges, quādo quis Creſcentis ſtatum diffamavit, & in probatione defecit, ſcil. vel quod noluerit, per contumaciam, ut in caſu *hujus L.* vel non potuerit, an Creſcens impoſito diffamatori perpetuo ſilentio ſit abſolvendus? & reſpondeas eſſe abſolvendum: quod utique Status eſt Iuredicialis.

XVI.

Atque hæc ſubſtantiam Legis concernere indubium eſt, & ex eo perſpicuum, quod ſi ex duobus iſtis, ſubjecto ſcil: & prædicato, prædicto modo reſolutis, iterum connexio fiat, vera legis ſententia denuò reſultet. Nimirum *is cujus ſtatus diffamatur, poteſt apud Magiſtratum ea de re conqueri, ſiq; diffamatione oſtenſâ, diffamantis citati quidem, ſed non comparentis, contumaciam accuſaverit, impoſito reo ſilentio perpetuo eſt abſolvendus.* Ita ſcitè Hubertus Giphanius *hîc.* Brevius *ibid.* Salicetus. *Contra diffamantem aliquem de Servitute, poteſt judex ad inſtantiam diffamati, tempus illi præfigere, intra quod debeat agere, aliàs ultra tempus non audietur.* Rectè quoque Bartolus. *Diffamanti alienum ſtatum terminus aſſignatur, ad proponendum & probandum de jure ſuo; quo non probante, imponitur ei ſilentium, ne ulterius infamet, vel inquietet: quod ſi non paret ſententiæ, inſuper mulctâ afficitur.*

XVII.

Porrò cur Lex ita velit, ex Statu ejus dependet, qui prin-

cipiis

cipiis Justitiæ & injustitiæ innititur. Cum ergo per Diffamationē ingenitatis alterius statui detrahatur, *l. fin. si ingen. ess. dic.* nulli dubitamus, quin Diffamatio justitiæ Comutativæ contraria existat. Peccatur enim in illam tunc, quando bonis alterius noceetur, sive injuria fit: quæ triplicia, corporis, fortunæ, & animi, Aristol. *7. Polit. 1. & 1. Eth. 8.* Et injuriæ circa bona fortunæ, vel ad divitias spectant, vel ad famam vel ad honores. Hæ hujus sunt loci, *h. l. & l. si contendat. 28. de fidejussorib.*

XIIX.

Indeque fluunt *hujus L.* decidendi rationes. Prima & principalis est, quæ in textu memoratur, Periniquitas, i. e. magna iniquitas diffamantis Crescentis statum, quia contra præceptum justitiæ est, alterum lædere, *§. 2. Inst. de I. & I. l. 16. verb. periniquum est C. de rescind. vendit.* Secunda ratio principio civili innititur, quod Magistratus, si ex legitima causa alicui præscripserit certum tempus, intra quod agat, si non agatur, judicium possit præcludere, & audientiam denegare, *l. si eo. 6. C. de remiss. pignor. l. fin. C. de usur. pupil. l. 2. §. 3. de curat. bonor. dan. l. 26. §. 4. Ex quib. caus. maj. l. 7. pr. de op. legat. l. 21. C. ad. L. jul. majest. l. 4. de reb. auth. jud. possid. l. 1. & 3. de Carbon. Edict. junct. l. unic. si quis jus dic. non obtemp.* Tertia est; quod Crescens diffamatus in quasi possessione sui status turbetur, quatenus non admittebatur ad ea, ad quæ ingenui admitti solebant, Cæs. Contard. *h. c. 1. num. 12. in fin.* Quemlibet verò in suo jure defendi, & turbantem percelli, non modô justum est, sed & maximè ad obtinendam in Rep. tranquillitatem conducit, secundum scita Politicorum. Inde est, quod summè utile sit remedium *nostra L.* quia diffamatū onere probādi juvat, & diffamantē, ut diffamationē legitimè

pro-

probet, coercet, sub perpetui silentij comminatione. vid. H. Schurff. 2 *Cons. 34. junct.* Math. VVesenb. 2. *Cons. 96.*

XIX.

Sed dubitandi occasionem præbent sequentia. Absurdum est, quod diffamatus, contra communia juris principia, agere invitus teneatur. *l. unic. C. ut nemo invitus agere. l. 20. C. de pignorib.* Maximè cum fortè nondum paratas habeat iuris sui probationes, ac proinde potius æquum sit prospici actori, ne metuendam habeat jacturam bonæ actionis, aut judicem suspectum habeat ex occultis causis vel dubiis, quas probare nondum possit. Iniquum & inhumanum existit, trahi lubricum linguæ ad pænam *l. 7. §. 3. ad L. Iul. majest*: Præstatio servilis ministerii non officit ingenuitati. *l. 2. & 6. C. h. t. l. 39. C. de liber. causa* §. *ult. de Ingen.* Lite non contestatâ nulla ferri potest sententia, *c. 1. de Lit. Contest.* Atqui hîc nulla lis est contestata, & tamen sententia lata fuit. Pœna hujusmodi perpetui silentij videtur incongrua, cum adversus contumaces à jure alia sint remedia prodita, videlicet mulcta, immissio in posses: bonorum, & alia: *l. pen. de bon. auth. jud. possid. l. 1. si quis jus dicent.* Judex imponendo perpetuum silentium videtur denegare audientiam; denegare verò audientiam est denegare justitiam *l. 19. de offic. Præs.* Titius ex ignorantia sparsisse videtur, Crescentem esse suum libertum: ignorantia verò solet excusare delictum. Frustra foret inductum remedium examinis testium ad perpetuam rei memoriam, contra *cap. significavit 41. X. de Testib. & c. quoniam 5. X. ut lit. non contest.* Absurdum sit dari actionem ubi nihil intersit. *l. 14. de Condict. furtiv. l. 11. de pact.* Neque is qui agit potest videri contradicere, sed potius is, qui actionem excipit: & sic deinceps.

XX.

Denique ex *hac L.* noſtra hæc licet colligere, in quibus ejus vis & poteſtas exiſtit. (1) eſſe iniquum ſtatum ingenui diffamare (2) diffamatum poſſe implorare judicem, ut citet diffamantem ad proponendum ſua jura, ſi de iis confiderit (3) Coram ſucceſſore eadem eſſe ventilanda, quæ coram prædeceſſore. *l. mortuo. 60 de judic. ubi Dd.* (4) Actore non probante reum eſſe abſolvendum *l. 4. C. de Edend.* (5) Iudicem moveri deberi cauſa rei, ſi illa ſit juſtior (6) Eundem poſſe denegare audientiam certo termino ad agendum aſſignato (7) Ei qui ſententiâ condemnatur, ne alterum porrò inquietudine officiat, ſilentium imponi, quia qui non moleſtare tenetur, abſtinere & ſilere tenetur *arg. l. 2. C. de Carb. Edict. l. 3. C. de fideicom. l. 2. C. de praeſcript.* Contumax namque cauſam amittit, ita ut eandem denuo proponere non poſſit, ſed ſilere cogatur *l. 53. pr. de re judic. l. 1. §. fin. C. de adſert. toll.* Vnde non placet, quod Dn. Brunnemanno *h. l.* citatus Anthonius Mathæi, verba, *ne de cætero inquietudinem ſuſtineres*, cenſet præcisè de pronunciatione ingenuitatis eſſe intelligenda, adeoque putat ſilentii impoſitionem, præter *hanc L.* ab Interpp. inductam fuiſſe, quod & ſupra improbavimus *th. 14.* Cuicunque enim in ſententia præſcriptum eſt, ne alter litigantium ab altero inquietudinem ſuſtineat, ei ſilentium per ſententiam impoſitũ. Atqui juxta *hanc L.* illi, qui aliquẽ de ſtatu ingenuorũ diffamavit, in ſententia hoc præſcriptum eſt E. ei ſilentium impoſitum eſt; nam voce facta fuerat diffamatio. Deinde hîc non de ingenuitate pronunciatur, ſeu judicio liberali, vel actione præjudiciali, verùm de ingenuitatis diffamatione ſentẽtia lata eſt, quæ longe diverſa ſunt. jung. Thes. 13.

XXI

XXI.

Postquam hactenus dictum, quid lex nostra velit, cur velit, & quæ ejus quod vult, sit vis & effectus, ratio ordinis postularet, subjicere, quomodo LL. aliæ, & rationes adductæ *nostræ Legi* contrariantes, fuerint conciliandæ. Verùm etsi contradicendi causæ aliquam multæ hoc nomine allatæ sint supra THES. XIX, tamen animus est, responsiones nostras differre ad placidum discursum, nobiscum instituendum.

XXII.

Et hæc sunto, quæ ad substantiam L. Diffamari pertinent. Adhærere autem isti solent legum virtutes, in jubendo, vetando, permittendo occupatæ *l. 7. de LL.* nec non formæ legum: ex quibus alia est directa, quæ directo jubet, vetat, permittit: alia indirecta, quando talia fiunt per circuitum. Estque alia judicialis, ut cum in lege actio, exceptio, replicatio &c. conceditur: alia quæ fit per Magistratum, ut cum conceditur restitutio in integrum, officium judicis: alia quæ fit per fictionem. *Nostram L.* esse ex permittentibus, & quidem indirectis; non dubitamus. Nam imploratio offici judicis à Crescente facta penes Præsidem, contra Diffamatorem, non modò probatur Imperatoribus: Sed & iidem volunt Præsidem porrò implorari posse, eumque debere præcipere sub graviori pœna, ut Diffamator obstinax ab ulteriori Diffamatione abstineat. Vtrum verò hæc actio Cæsaribus approbata; condictio ex *hac L.* sive, ut alii volunt, imploratio officii judicis dicatur, forte perinde est, vide tamen infra thesin XXXII.

XXIII.

Ad naturam legis pergamus, quo spectant Origo,

partes, & effectus. Promanare autem *hanc L.* ex præceptis divinis (quamvis ea incognita fuerunt ejus Autoribus) naturalibus, & gentium, non dubitamus: Et rectá enim ratio dictat, neminem esse lædendum, & Decalogus hoc imperat; unde optime Ioh. Oldendorp. *Comment. ad hanc L.* dicit, Diffamatorem peccare in v. vII. & IIx. præceptum. Et detractores non tantùm dicuntur fures, raptoresque honoris alicujus, sed longè deteriores furibus illis, qui substantias aliorum, prædiaque diripiunt, *c. ex merito 13. c. deteriores. 15. c. 6. quæst. 1.* vid. Græv. ad Gail: *conclus. 65. num. 6, lib. 1.* Eoque pertinet, quod naturali ratione duo sunt modi, quibus honor famaque defendi potest, Apologia & Actio, ut eleganter deductum in Vindiciis D. Helvici Dieterici, Medici, contra Otthonem Tackium: & patet ex Responsis Ampliss. Iurid. Facult. in hac Jllust. IVLIA, & Coloniensi, atque Ingolstadiensi ex *h. L.* proditis *pag. 61. & seqq.* Approbatum ergo potius, quam noviter inductum est hoc remedium per Impp. Dioclet: & Maximianum, Qui licet Christianorum diri persecutores habeantur, tamen naturali ratione ducti, ut plurimas alias, ita & hanc celebrem Constitutionem tulerunt. Cui nec officit, quod die & Consule careat; quia nihilominus vim Constitutionis habet, ex Iustiniani authoritate, *Constit. de Iustinian, Cod: confirmand. §. 3.* Ideoque â prædictis Cæsaribus, ut primariis Legislatoribus, ex illo tempore, quo imperio præfuêre, *hac L.* ex Seculi III. anno octuagesimo quarto, usque ad annum nonagesimum primum, sine dubio lata est, & publicata. Postea verò ex Iurisdictione Magistratuum & interpretatione Ictorum, quin & Constitutionibus Impp. Germanicorum, qui *hanc L.* latius extenderunt, plurimum ei roboris & autoritatis accessit.

XXIV.

XXIV.

Partes huic textui, qui in Codice esse solent, Procemium, Decisio, & Sanctio, non faciam; quod Rescripti potius, quàm Constitutionis nomen mereatur, ad Crescentis (hominis sine dubio privati) querelam prolatum. Si tamen res dicenda erit, ad Decisionem proximè accedit.

XXV.

Legum omnium effectus est, quod statuant, tollant, (abrogent, derogent) vel mutent, transferendo scil. aut adjiciendo. Nostram esse ex statuentibus, indubium est. Constituit enim, per iniquum esse alicujus statum diffamari, & remedium hoc nomine optimum approbat & permittit.

XXVI.

Denique si accidentia Legis spectemus, *hanc nostram* esse non mutam, sed loquentem, & mixtam, quatenus ad judicium revocatur, nemo dubitare potest. Expressa quoque est, & scripta, vim habens generalis Constitutionis. *d.const. de Iust. Cod. confirm. §. 4.* Vt autem non dixerim illam proficisci, neque ex ordinariis, neque ex singulabus justi & injusti principiis, ita tamen non pauca hic occurrere, quæ in certam & ordinariam juris rationem non cadunt, indubium est, si diffamationis scil. judicium attendas; unde remedium extraordinariam rectè dicitur Contardo *ad h. L. c. 4. num. 98.* multisque aliis, minus rectè contradicente Georgio Mundio, *h. c. 5. §. 2. num. 118.* Nam contra communes iuris regulas est, quod Diffamatus ad suum judicem trahere Diffamatorem hic potuerit, quodque ipse à judice tali, cui parere alioquin non erat obligatus, hoc nominè sit citatus, eique hoc injunctū & silentium impositum fuerit. Alia tamen quoque hic subesse, quæ

ordi-

ordinariâ ratione constant, inficiari nemo potest, maximè quod judicium principalis actionis concernit.

XXVII.

Hactenus de Scholastica h. L. resolutione. Nunc eam in forum & judicium, tanquam in pulverem & solem producam. Exercitium verò illius forense in duobus præcipuè perspicuum est. (1) In quæstione, quid nimirum in casu proposito sit juris. (2) in Cautionalibus.

XXIIX.

Ad Quæstionem opus est, tum Inventione, tum Dijudicatione. Inventionis duplex officium est. (1) ut sciatur quid sit in quæstione, (2) ut qualitas intellectæ quæstionis videatur. Prius dependet ex actibus judicialibus inter litigantes exercitis, putâ, partim ex intentione actoris, partim ex defensione rei, & utriusque facta repetitione, donec in causa concludatur ad Decisionem, unde demum Quæstio promanat.

XXIX.

Actus isti judiciales h. L. hi fuerunt. Cum Crescens esset ingenuus, v. c. nativitate, inque ejus possessione constitutus; quod ad munia hominum ingenuorum admitteretur, Cajus diffamavit ejus statum, dicens, & propalans in diversis locis, eum esse suum libertum. Crescens imploravit officium judicis sui competentis, Præsidis scil. unius & alterius, & recensitâ judici diffamatione, petiit citari Cajum, ut contradicendo proponeret suam actionem in hoc Diffamati judicio, si juribus suis confideret, alioquin ipsi perpetuum silentium fore imponendum: Cajus autem publicè privatim vè citatus, non comparuit. Crescens ergo fide factâ de intimata parti adversæ citatione,

one, ejus contumaciam accusavit, petiitque ut denuò ad prædictum finem citaretur. Iudex secunda vice eum citavit. Sed citatus iterum emansit, adeoque nihil contra Crescentis statū proposuit. Cum ergo nec litis cōtestationi hîc locus esse queat, per contumaciam Diffamantis, Crescens diffamationem suo judici probavit, iterumq; accusatâ Caii contumacia, ipsi perpetuum silentium imponi contendit, & in causa concludit. Quæsitum hinc fuit, An Cajo perpetuum silentium imponendum fuerit? Insimul autem hinc inventæ quæstionis qualitas, hoc est, Status qui sit, facilè apparet, nimirum Iuredicialis, ut supra dictum, Thesi xv.

XXX.

Et hinc ergo ad Dijudicationem rectè deventum fuit, scil. quod Crescens â diffamatione Caji, quâ gravatus erat, fuerit absolvendus, huicque perpetuum silentium impositum esse debeat. Fit autem dijudicatio per sententiam. Quæ rectè hîc laudatur, verbis. *Vnde constat meritò Rectorem Provinciæ commotum allegationibus tuis, sententiam dedisse, ne de cætero inquietudinem sustineres, h. e. non molestareris.* Adeoque à Cæsaribus Augustis Processus diffamationis jam antè coram Præsidibus ventilatus, absolutusque, Imperatoriâ constitutione approbatur. Nam rationes justæ, quare sic pronunciatur, sunt, (1) Iniquitas diffamationis (2) Ejusdem probatio. (3) diffamatoris contumacia. Hæc enim omnia naturalibus & positivis legibus convenire, nemo facilè dubitat.

XXXI.

Verùm Cajus diffamare non desiit. Hâc ratione ergò aditi Cæsares Diocletianus & Maximianus, & consulti â Crescente fuerunt, super eo, si conquereretur de hoc coram Præside, an Cajus adhuc durius fuerit co-

 er-

ercendus? Ipsique responderunt Impp. *Præses ab injuria temperari, h. e. desistere præcipiet.* Hæcque Quæstio ejusdem est Status Iuredicialis. Perinde enim est, ac si præscripsissent Cæsares; perseverans in obstinatione (contumaciâ) Cajus majorem injuriam facit, scil. propter reiterationem, ideoque etiam severius est coercendus. Quod si itaque Præses, etiam super hoc puncto sententiam ferret, non minus justa erit, & defendi poterit ex principiis dicti Iuredicialis Status ista pronunciatio. Idq; per. *l. pen. de bon. auth. jud. possid: l. 1. si quis jus dicent.* &c. Denique Cautionalia h. l. sunt formulæ implorationis officii judicis, citationis, accusationis contumaciæ, probandi diffamationem, sententiæ perpetui silentii, & sic deinceps.

XXXII.

Etsi verò hunc verum esse *nostræ L.* intellectum, nulli dubitemus, aliam tamen postea à Christianis Impp. & ICtis inductam esse interpretationem, incertum non est. Recentiores enim hanc *Legi nostræ* sententiam assignarunt. *Cujus fama aliquatenus est læsa ab aliquo, is potest hunc cogere, condictione ex hac lege, ut litem moveat, & causam suscipiat, de jure quod prætendit adversus diffamatum; & ne ille porro inquietudinem sustineat, diffamanti silentium imponendum est.* Exempla sunt, si Titus spargat, se posse Cajum accusare furti, se scire aliquid de ejus homicidio, adulterio &c. Cajum non esse prædii hujus vel illius justum possessorem: Eum domum hanc vel illam injustè emisse, v. c. metu illato emptori: Eum sibi fidem de matrimonio dedisse, secum concubuisse: Esse suum debitorem: Hæreditatem aut certam ejus partem ad se pertinere, quam tamen ille possideat: Cajum se gerere pro nobili, patricio, cum sit plebejus: Illi, qui prætendit se creditorem, esse solutum

lutum, vel actioni ejus præscriptum. Aliquem esse authorem famosi libelli, & ejusmodi alia.

XXXIII.

Et si in rationem inquiras, dicendum censeo, quod licet causæ decidendi in *nostra Lege* sint directæ ad statum, tamen ratio generalis subsit, nimirum, quod æquè periniquũ existat, nocere alterius honori vel famæ in aliis. Quin enim pars bonæ existimationis sit, non esse homicidam, nec adulterum, nec alterius rei injustum possessorem, non libertinum sed ingenuum esse, nemo nisi Suffenus dubitaverit; unde est, quod causa Status criminali æquiparetur. Angel. *rubr. inst. de Except. num. 25.* Math. de Afflict. *decis. 250.* Rectè proinde generales istæ decidendi ratione â juris nostri Interpp. aliis, & statuum speciebus, & causis aliis fuerũt accomodatæ. vid. Ant. Perez. *h. t. n. 10.* Ern. Cothman. *2. resp. 83. n. 12. & seqq.* Quin imò si diceres, usum hodiernum practicum *L. nostræ* nimiùm quantum â jure scripto Civili recedere; scias, longam istam consuetudinem per annos plurimos ubique observatam, jus non scriptum effecisse: Incertum enim non est, per communes Dd. sententias hodienùm consuetudinem, stylumque curiæ induci, *arg.* §. *9. de I. N. G. & C. l. 32. l. 34. de LL.* Dn. Brunneman *ad Cod. h. t.* Ut frustra sint, qui contra hæc in foro receptissima, insignemque utilitatem habentia, disputant, maximè, quod Constitutionibus Imperii hæc interpretatio recepta sit, ac propterea praxin hodiernam *d. L. nostræ*, maximâ ex parte juri scripto publico inniti, haud vereamur statuere. vid Ord. Cam. *p. 2. Tit. 25.* Recess. Imp. *de Anno. 1654. §. 83.*

XXXIV.

Quæ autem sit forma hujus interpretationis latè pro-

 ponit,

ponit imprimis Blarerus *ad h. l. c. 6. & 7.* Nos breviter hoc expositurі dicimus, vocabulum *Diffamare* bifariam accipi à ICtis (1) strictè & propriè, pro honoris seu famæ diffamatione, (2) latè, pro quâlibet molestiâ, seu diffamatione quâ alicui negotium fit, vel fieri timetur. Blar. *in arg. l. h. num. 4. & 8.* Wesenb. *consil. 96. n. 22.* Græv. ad Gail. *lib. 1. conclus. 9. num. 22.* Describitur autē hoc sensu delictum privatū, extraordinariū, quo alicujus status, fama, existimatio, aut bona & res læduntur, aut detrimentum & jacturam capiunt. Georg. Mund. *de Diffamat. cap. 1. num. 38. vid. Deut. c. 22. 14. & seqq. Exod. c. 23. 1. 1. Sam. c. 24. 10. Levit. c. 19. 16. Proverb. c. 11. 13. 1. Corinth. c. 4. 12. 13.* Seu quo jus alterius dubium & incertum redditur, falsâ alterius asseveratione. Blarer. *ad h. l. c. 5. num. 55. & seqq. c. 7. n. 1. c. 10. n. 14. 15. c. 1. n. 9. c. ult. num. 6.* Rectius dici potest factum injuriosum, vel injuriis assimile, quo alterius famæ, aliisve bonis nocetur, vel noceri timetur. *arg. l. 25. §. 1. de O. & A. junct. l. 19. d. V. S. l. 2. §. 1. de curat. bon. dand. junct. l. f. si ingen. esse dicat. l. 14. §. sin verò. de prob. l. 18. eod.*

XXXV.

Fit diffamatio vel in judicio, vel extra illud: coram pluribus vel paucis: *arg. dd. ll.* dolo vel errore, *h. l.* Ioach. Mynsing, *3. Observat. 81. num. 3.* Blarer *hic c. 1. num. 2. 3. 4.* Actio autem inde descendens, an condictio ex Lege, an verò imploratio judicis officii nominanda sit, de eo inter Dd. non convenit. Quidam Remedium *L. nostræ* potius implorationem officii judicis, quam Condict. ex L. esse, asserunt, maximè cum verba L. ad judicem dirigantur, tunc enim non dari Condictionem, sed judicis officium tantùm implorari, docet post Bartol. Arnoldus ab Haerso t. *in doctissimis suis adversar. action.: Tit. de Cond. ex lege*; tum quod experientia testetur, implorari hodie solum

sumodò judicis officium, ut diffamatum citet, ipsique adsignet terminum ad jus suum, quod contra diffamatũ prætendit, proponendum, vel perpetuum ipsi silentium imponendum. Gail. *1. Obs. 9. n. 7. vers. & quod.* Schurff. *Cent. 3. Consil. 103. num. 19.* Math. VVesenb. *Consil. 96. num. 3.* Dn. Carpzov. *Proc. jur. Tit. 20. art. 1. §. 1. num. 4. 5. 6.* Verum nos quoq; Condictionem *ex lege* hîc competere, defendemus; sufficit enim obligationem in hac lege contineri, verbis licet ad judicem relatis, & imploratione ejus approbata; *Vid. Nobiliss. Dn. Præses, Praceptor atque Mæcenas perpetuâ animi observantia colendus in Observat: ad VVesenb. Tit. de Condict. ex L. num. 3.* Blarer. *ad hanc L. c. 1. num. 4.* Interim tamen negari haud potest, vocabulo actionis genegeneraliori, implorationem istam comprehendi.

XXXVI.

Duplex porro hîc occurrit judicium. (1) Diffamatorium summarium, & extraordinarium, contra comm. juris Regulas. *T. T. C. ut nemo invit. agere.* In quo de veritate solummodò jactationis & traductionis, & impositione perpetui silentij agitur, juxta *L. cum Titia. 18. de accusat. & l. 6. C. de remiss. pignor.* (2) Actionis sive causæ principalis, quod ordinarium est, à diffamatore in termino præfixo comparente institutum; in quo diffamator juxta terminum præfixum de jure suo agere debet. Gail. *d. Obs. 9. num. 7.* Mynsi: *6. Observ. 90.* Carpz. *Proc. jur. Tit. 20. art. 1. §. 4. num. 30.* Rhoding: *in Pand. Cameral. lib. 3. tit. 48.* Causa Diffamatorii judicij est, cum actor queritur se â reo diffamari de suo statu, vel de crimine aliquo, vel debito, vel alio modo, videlicet ratione ejus quod suâ interest, veluti ratione bonorum sive possessionis, in qua diffamatus jus sibi asserat, & plus juris prætendat quàm alter habeat. Ord. Cam. *p. 2. t. 25.* Gail. *1. obs. 9. num. 1. & 2.* Rhoding. *Pand. Camer: lib. 1. Tit. 14. §. 1.*

XXXVII

XXXVII.

Omne autem judicium cum constituatur tribus personis, Actore, Reo, & Iudice. *cap. forus 10. vers. in omni. X. de V. Sign.* locus hîcce postulat, ut quæstionem istam, sic satis controversam, quis scil. in judicio *L. nostræ Diffamari* actoris & rei partes sustineat? decidamus. De ea autem nobis hæc sententia est. Sepositâ lege civili, actorem censemus diffamantem, quia (1) diffamando alterum, sive delicti, sive alterius facti, reum arguit (2) dum eum arguit, ad judicem quoque tacitè provocat, qui cogere possit. Diffamatus itaque reus est. (1) quia facto aliquo gravatur, quod reorum proprium est, (2) apud judicem est conveniendus. Lex Civilis autem in causis forensibus actorem illum æstimat, qui judicem actu adit. *l. 13. & seqq. ff. de judic.* & querelam ex jure personarum vel rerum proponit, *§. 1. de Act. junct. §. 13. Eod.* vel implorat officium judicis, & ab eo aliquid petit. *l. 23. l. 37. de O. & A. l. 34. l. 178. §. 2. de V. S.* Circa *hunc L.* verò alii putant, in judicio diffamationis æquè, ac actionis actorem esse diffamantem: Ita contendit post alios Dn. Carpz. *præcipuè. p. 3. Decis. 213. num. 1.* & Reinh. Bachov. *ad Treutl. vol. 1. Disp. 12. thes. fin. lit. C.* Nonnulli verò, & rectius censent, in judicio diffamationis, actorem esse diffamatum; quod alterum diffamationis arguat, & prius litem moveat. *d. c. forus §. accusator X. de V. S. l. 13. de judic.* judicē actu implorando, petēdoq; perpetui silentij impositionem: In judicio autē actionis actorem esse eum, qui diffamavit; agit enim in causa principali, certumque aliquid contra reum petit *§. 1. de Act. §. 13. Eod.* Et hæc sententia in Camera Imperiali recepta, Ord. Cam. *d. part. tit. 25. ibi.* So die Ansuchende Parthey / die in der Hauptsache antwortet &c. approbata itidem Christoph. Schvvanmanno, *Proc. Cam. lib. 2. c. 22. n. 2.*

n. 2. 7. & 8. Gailio. *1. obs. 9. n. 3. obs. 11. n. 2. & obs. 12. num. 6.* (ubi duabus sententiarum Cameræ formulis hoc ipsum comprobat) & Nobilissimo Dn. Præsidi *in Observat. ad VVesenb. Tit. de judiciis num. 16.* Dn. Richtero *Decis. 100. num. 5. 6. & multis seqq.* novissimè Dn Zahnio *Tract. de Mendaciis lib. 2. c. 28. num. 1.* Quam & nos sequemur.

XXXIIX.

Cum ergo in judicio diffamationis diffamatus sit dicendus actor, patet exinde, quibus hoc remedium *L. nostræ* competat. Scilicet omnibus legitimam personam agendi in judicio habentibus, qui vel de statu, vel delicto, vel de crimine, vel de debito, vel aliis quibuscunque famam aut bona concernentibus, diffamantur, vel de facto quocunque molestantur, competit. Blarer. *c. 2. num. 1. & seqq. c. 12. n. 5. & Dd. Comm.* Hæc enim lex illa est (verba sunt Georg. Mundij) quæ & cuivis ejus beneficium observanti, statum suum illæsum, famam integram, existimationem ac dignitatem salvam, & vitam quoque interdum ipsam, extra omnem criminis & discriminis aleam ponit & conservat, *d. tract. de diffamat in proœm num. 27.* Indéque eleganter Mynsing. *resp. 25. n. 14.* hoc iudicium, inquit, habet se instar judicij uti possidetis. Et nullam unquam legem esse scriptam, quæ plures in natura habeat causas, quæque his corruptis temporibus magis conveniat, dicit Ioh. Oldendorp. *ad d. nostr. L. num. 1.* Blarer. *ad cand. num. 5.* Hinc moribus remedium *L. nostr.* ita latissimum est, ut tam Civiles quam criminales controversias, Gomez. *variar. resolut. lib. 3. c. 1. num. 18.* Bocr. *decis. 255. num. 7.* Tam reales, quam personales injurias, & actiones. Bocr. *d. decis.* Gail. *1. obs. 9. num 2.* Heig. *part. 1. quæst. 8.* Matrimoniales itidem causas. Anth. Gabriel. *comm. conclus. lib. 2. de act. concl. 6. n. 10.* Et Feudales quoque complectatur.

VVe-

VVesenb. *consil. 6. num. 22.* Schrad. *de Feud. 2. part. princ. 9. sect. 14. n. 62.* Ita ut Blarer. *ad hanc. L. c. 6. num. 68.* hoc remedium ad omnes res, casus, & personas extendi posse, opinetur.

XXXIX.

Proinde remedium *L. nostra* patri adversus filium, & filio adversus parentem competit, si fortè alter alterius statum diffamaverit; nam contra diffamantem de statu alicujus hoc remediũ competere, certi juris est. Vid. Anthon. de Gama. *Decis. Regn. Lusit. 202.* Græv. ad Gail. *lib. 1. concl. 9. n. 6* Multo magis fratrem unum adversus alterum, sponsũ propter puellam sibi desponsatam, vel quã imposterum sibi desponsari cupit, contra tertium, qui prius ejusdem puellæ datam fidẽ, vel sibi vel alteri prætendit, & per hoc matrimonium impedit, hoc remedio *L. nostræ* uti posse, dubio caret. Et hoc casu, quando nimirũ diffamatio ratione sponsaliorũ præcessit, practicã ex *hac nostra L.* eleganter describit Ioach. â Beust. *de sponsal. cap. 33. usq. ad cap. 38.* Sic etiam liberos posterioris matrimonij, contra liberos prioris matrimonii prætendentes sibi ex successione plus deberi, hoc jure usos fuisse, testatur Dn. Richter *d. decis. 100. num. 16.* Vasallo quoque quod competat hoc remedium adversus dominum, prætendentem, eum feloniam, feudi privatione dignam, commisisse, probat Ludov. Schrader *de Feud. part. nonæ part. princ. sect. 14. n. 61.* Imo qui verum debitorem appellat alio, quam juris ordine oportet, ut illo omisso tanquam inidoneo, ejus Fidejussores vel bona impetat, vel si verus debitor diffamet, & jactet se per omnia satisfecisse creditori suo, ejus Syngraphas esse sublatas, petitiones abjudicatas: & in summa, pro qualibet molestia, sive diffamatione, & pro qualibet actu inquietativo ex

L. dif-

L. diffamari processum institui posse, tradit VVesenb. *d. consil. 96. num. 20. 21. & 22.*

XL.

Sed quæstio hîc ventilanda venit, An etiam Bannito (der in deß Reichs Acht oder Bann ist) remedium *L. nostr.* concedendum sit? Commun. hoc negant Dd. quod per Bannum Imperiale privetur omnibus juris Civilis beneficiis, & extra protectionem juris Communis sit (er ist auß den Frieden in den Unfrieden gesetzet) ideoque jus ipsi reddi non debere, notat Gœdd. *in Consil. Marpurg. vol. 2. consi. 28. num. 112. & seqq. per. text. in cap. felicis. ibi, nullus ei debita reddere, nullus in judicio respondere teneatur, X. de pœnis in 6.* Concordat Ord. Cam. *part. 2. tit. 9.* ibi. Das alle Verschreibungen / Pflicht und Büntnus ihnen zustehent / und darauff sie Spruch und Foderung haben möchten / gegen dem jenigen / die ihnen verhafftet wehren / ab und todt seyn sollen; Hinc pro hostibus patriæ, transfugis, rebellibus & talibus habentur, qui nullo omnino gaudeant privilegio, quos nemo cibo, nemo hospitio, tectoque juvabit. Iuven. *Satyr. 3.*

XLI.

Quemadmodum autem remedium *L. nostr.* regulariter omnibus competere, ex paulo ante dictis apparet: ita quoque contra omnes regulariter datur diffamatores, qui aliàs â limine judicij non repelluntur, & contra quos agere possum⁹, Mund. *d. c. 4. n. 171. & seqq.* Adeò ut nec privilegiatæ personæ suo singulari privilegio gaudeant in hoc remedio, VVesenb. *d. consil. 96. num. 4.* Quapropter Laicum etiam vigore hujus remedij, personam Ecclesiasticam ad judicem suum secularem trahere posse, tradit Alex. *consil. 103. §. consideratis, vol. 5.* Blarer. *ad h. l. cap. 3. num. 7.* Et incolam

Iam civitatis privilegiatæ, de non evocando cives suos ad aliud forum, *ex L. Diffamari* conventum, haud obstante privilegio, in judicio alterius loci comparere teneri, tradit Dn Carpzov. *Decis. 31.* præprimis, quod Diffamans hoc ipso quo diffamat, tacitè ad Iudicem diffamati provocet, & ibi postea agere velle polliceatur. Schurff. *consil. 15. n. 19.* Ut hinc contra seipsum opponere nequeat privilegium, cui ipsâ diffamatione renunciavit, ceu beneficio sibi competenti, *arg. l. si quis. pen. pr. C. de pact.* nec enim reverti licet ad exceptionem declinatoriam, cui semel fuit renunciatum, *arg. l. 25. de Iudic.* Verùm nobis hæc ratio est, quod remedium hoc planè sit extraordinarium. Sic etiã in Camera Imperiali â diffamato imediatè subjecto, non solùm contra mediatè, sed etiam contra immediatè subjectũ, quamvis aliàs diffamans privilegio Austregarum gaudeat, & vigore istius privilegij causa principalis non ad Cameram, sed ad judices ordinationis pertineat, processus nihilominus & citatio (quoad judicium diffamatorium tamen tantùm) ex hoc remedio impetrari potest, Ord. Cam. *part. 2. t. 25. ibi.* wo aber der Diffamirt &c. Gail. *1. obs. 12. n. 1.* Sicuti in Imperiali judicio etiam contra Electores privilegiatos, alioquin aut exemptos constanter servatur, & suo tempore processus decretos esse, quamvis magnâ adhibitâ deliberatione, Archiepiscopo Trevirensi, contra Reginam Hungariæ, Mariam, & Brabantinos, testatur Mynsing. *centur. 5. observ. 81. n. ult.* Hoc igitur nomine condictionem ex *L. nostra* supra cæteras actionum formulas triumphare, tradit Blarer. *d. c. 4. n. 21. in fin.*

XLII.

Quanquam autem remedium *L. nostr.* sit generale; idem tamen de eo dici potest, quod de aliis regulis prædicatur: Nullam scil. regulam dari absque exceptione. Hinc

etiam

etiam(1) contra Bannitum remedium *hujus L.* de jure non competere, verius videtur, frustra affirmativam tuentibus Georg. Mundio. *c. 4. num. 167. & mult. seqq.* & Blarero *ad h. L. c. 3. num. 9.* Hâc enim ratione per indirectum ipsi concederetur, quod directo negatur; & cum jura sua in judicio agendo proponere non possit, frustra decerneretur citatio, Gail. *de pac. publ. lib. 2. c. 11. n. 7. 8. & 9. & c. 12. num. 24. & 28.* Græv. *conclus. 9. consid. 2. circ. fin. lib. 1.* junct. Gædd. *d. consil. 28. num. 118.* Omnes enim obligationes & actiones jure communi & Constitutionibus Imperii amisit, per ea quæ *thesi* XL. dicta sunt. (2) *Ex L. Diffamari* non potest quis experiri adversus possidentem, ad turbandam ipsius possessionem. Nemo enim tenetur agere, vel juris sui titulum docere, sed commodo possessionis tamdiu fruitur, donec contrarium probetur. *§. 4. vers. commodum. Inst. de Interd.* Dn. Carpzov. *p. 2. Const. 7. defin. 13.* (3) Non datur processus ex *hac L.* cōtra creditorem, qui debitum conditionale, vel in diem prætendit: Ante diem enim vel conditionis eventum nemo recte agit, *§. 2. Inst. de V. Oblig. l. 44. §. 1. de O. & A:* & fundatur hoc judicium non super jure futuro, sed præsenti. Heig. *p. 2. quæst. 6. n. 19.* Hinc etiam est (4) quod contra non diffamantes hoc remedium non detur. Cagnol. *ad h. l. num. 14.* absque summariâ enim diffamationis probatione, processus & citatio ex *h. l.* non decernitur, uti pluribus infra dicetur: Quamvis interdum casus evenire possit, ut ratione quorundam diffamantium, generale judicium, contra quoscunque jus in aliqua re prætendentes, etiam adhuc tacentes, fundetur, uti in concursu creditorum in causa Brandenburg/ contra Brandenburgische Creditores, in Camera ita observatum fuisse, testatur Gylman. *in*

Symphorem. part. 1. Tit. 9 in Exam. Proc. L. Diffam. num. 16. Denique (5) Doctores & Professores non posse coram extraneo judice ex *L. Diffamari* conveniri, tradit Dn. Richter. *d. decis. 100. n. 24* propter privilegium *Auth. Habitâ C. Ne fil. pro patr.* Ne scil. Professores ad peregrinum vocati Tribunal, studiis suis & operis Academicis vacare impediantur, quod ipsum favor studiorum haud patitur: tum quod in *d. Auth.* expresse contineatur, *ad nullum alium judicem extraneum*, præter tres illos in *Auth.* nominatos eosdem vocari debere aut posse; jam ergo, quod directè fieri prohibetur, per indirectum non est concedendum. Vid. Grammat. *Decis. 61. num. 1.* tum quod idem favor studiorum militet in processu *L. diffamari*, qui in aliis processibus obtineat. Vid. D. Richt. *d. decis. 100. ibidemq. inserti responsi ration: decid. 9. 10. 11. 12. & seqq.* Idem hoc & in Studiosis propter identitatem rationis obtinere, affirmamus.

XLIII.

Affinitate junctum est præcedentibus hoc quæsitum: An etiam heredibus & in heredes remedium *L. nostræ* competat? Dicendum omninò, idipsum & activè & passivè in heredes devolvi, *arg. pr. Inst. de perp. & temp. act.* Introductum enim non est â Prætore, ut actio injuriarum, cum qua similitudinem aliquam habere videtur, sed ab Impp. uti patet ex inscript: *Leg. nostra.* Mundius *c. 7. num. 34. & seqq.* VVesenb. *vol. 3. Consil. 142. num. 43. & seqq.* Exinde quoque facili negotio apparet, perpetuum esse hoc remedium: Est enim Condictio ex L. (quod genus actionum perpetuum esse, nemo dubitat) & præterea quædam species defensionis, ac officij judicis imploratio, & quidem favorabilis ac privilegiata, quæ ut aliæ actiones imploratione judicis officii constantes, non unius anni

sed

ſed 50 annorum ſpacio præſcribuntur. *l. 3. ibique Gothofr. & Dd. C. de præſcript. 30. l. 40. annorum* Mund. *d. c. num. 14. & ſeqq.*

XLIV.

Poſtquam dictum hactenus, quis Actoris quis Rei partibus fungatur in hoc judicio, pergimus ad Competentiam judicis. Iudex autem competens hîc rectè conſtituitur is, cujus jurisdictioni diffamatus, tanquam reus in cauſa principali, ſubjectus eſt; prout concors eſt Interpretum opinio, uſu fori ſatis probata. Vid. Gail. *d. Obſ. 9.* Mynſing. *6. obſ. 90.* Dn. Carpzov. *Proc. jur. Tit. 20. art. 2. §. 1.* Blarer. *ad L. noſtr. c. 4. n. 2. & ſeqq.* Trentacinq. *lib. 1. practic. reſolut. Tit. de Diffamat. num. 6.* Diffamans enim, cum actor ſit ratione cauſæ principalis, & in judicio actionis, uti dictum ſupra *Theſ. 37.* apparet eundem teneri ſequi forum Rei, per *l. fin. C. ubi in rem act. l. 2. C. de jurisd. omnium jud.* & quia tacitè, diffamando vel traducendo alterũ, ejuſdem judicem videtur elegiſſe, & id, de quo eum traduxit, coram illo perſequi voluiſſe. Kubach. *cent. 3. decur. 10. quæſt. 6.* Verùm magis placet ratio, quod hoc extra ordinem in odium diffamatorum ita conſtitutum ſit, *hâc L. & arg §. 14 I. de Action.*

XLV.

Quemadmodum autem reus plures habens judices, non niſi coram ordinario ſuo competente judice, primæ inſtantiæ, regulariter conveniri poteſt ac debet; Ita etiam Diffamato licitũ non eſt, ut neglecto ſuo Iudice primæ inſtantiæ, ſtatim ſuperiorem, ad quem per appellationem demum pervenitur, adeat, & ita diffamantem in ipſius præjudicium privilegio primæ inſtantiæ defraudet. Mund. *d. tract. c. 5. §. 1 n. 53.* Gylman. *all. loc. num. 9. & 20.* Quo inclinare etiam videtur textus in Ordin. Cam. *part. 2. tit. 25.* verbis, auch dadurch den Partheien / wider der Keiſerli-

chen Majest. und des Reichs Ordnung/ ihr ordentlich gericht und Instantz abgeschnitten / und entzogen werden. Si verò Diffamatus jure communi plures judices competentes, qui in jurisdictione pares sunt, habeat, eo in casu per præventionem quidem eligere potest, quinam judex in judicio diffamatorio terminum ad agendum statuere, aut postea diffamanti, agere nolenti vel cessanti, observato processus ordine, perpetuum silentium imponere debeat; Diffamans tamen coram eo ipso judice, actionem quoquè principalem præcisè instituere non tenetur, nec exceptione litis pendentiæ repelli potest, sed sufficit, modò intra tempus sibi assignatum, actionem in causa principali coram alio diffamati judice competente, intendat. Et ita præventio in judicio diffamatorio, præjudicium in causa principali non parit; Separata enim sunt judicia, quorum etiā diversi fines; ex separatis autem nihil infertur *l. 20. de minorib. 25. annis. l. ult. ff. de calumniat.* Gail. *1. Obs. 11. num. 6.* Bernh. Græv. *lib. 1. concl. 11. n. 3.* Zanger. *de Except. part. 2. c. 13. n. 14. & seqq.* minus rectè dissentiente Blarero *c. 4. num. 40.* & Mundio *d. c. 5. §. 1. n. 36. & seqq.* Secus tamen esse putamus, in diffamato, qui habet electionem judicum ex privilegio, ut sunt Studiosi, & qui præterea vi *Auth. habitâ. C. ne fil. pro patre*, plures judices habent. Hi enim conventi coram uno, possunt alium eligere, & petere, ut ad eum remittantur. Carpz. *d. l. num. 17.*

XLVI.

Cum autem judex nisi rogatus, officium suum interponere non soleat. *l. 4. §. 8. de damn. inf.* Et ipsi antequam processum & citationem decernat, prius de facto constare debeat. Mindan. *1. de process. 1. n. 6.* hinc primò omnium Libellus supplex, qui plerumque supplicatio. *l. unic. C.*

de

de SCtis.l.6.C.si cert.pet. vocatur, pro impetrando processu, & citatione, â diffamato in scriptis offerendus est, aliàs citatio proprio judicis motu emissa, nullius est momenti. Gail. *1. Obs.50.num.3*, Ord. Cam.*p. 1. tit. 22. §. 4.* Qui libellus tamen in super requisita sua substantialia exquisita ratione continere debet. Blarer. *c.5. num. 4. h.* Præprimis autem aptâ petitione & conclusione constet: In hâc enim tota vis libelli supplicis vertitur, & judex potissimum ad illam respicere debet. Semper autem in illo officium judicis implorandum est, ut diffamanti terminum certum ad agendum constituat, & non comparenti, neq; agenti, per sententiam suam perpetuum silentium imponat. Blarer. *ad h. L. c. 5. n.22.* Boer. *d. decis. 225. num. 9.* cui petitioni plerumque subjiciuntur clausulæ salutares, uti â pragmaticis vocantur, de quibus tractat Mund: *c.5. §. 2. n.39. usque ad num.52. & ab eo alleg. Dd.*

XLVII.

Ulterius autem, ad obtinendam citationem ex practica *L. nostr. Diffamari*, opus est, ut supplicans, diffamationem factam esse, aut per Instrumentum publicum, aut per literas diffamationis, aut picturas, quibus fortè diffamans diffamati personam, famam vel jus competens lædere ausus fuit, vel per alium modum summariè probet. Gail. *1. obs.10. num.7.* Boer. *d. decis. 225. n. 7.* Gabriel. *com. concl. 6. n. 24.* Licet enim aliàs regulariter, quoad fundandam jurisdictionem, in extrahendis Processibus nudis narratis supplicantis credatur, Gail. *1. Obs. 31. num. 1.* dummodò de falsitate apertè non constet; tamen hoc in practica *L. nostra* non procedit, sed summaria quædam cognitio, ratione factæ diffamationis præcedere debet.

Cla-

Clara enim de hoc extat sanctio Imperatoria in Ord. Cam. *part. 2. tit. 25. vers.* Das auch Cammer-Richter und Beysitzer / ehe und bevor sie solche Process erkennen / durch schrifftliche oder andere gläubliche Urkunde und anzeige informiret und berichtet sein. Propterea diffamationis probatio, unâ cum supplicatione, judici, ad ipsius informationem rectè porrigitur, Blarer. *c. 5. n. 10.* & quantum periculi, vel præjudicii, vel dedecoris, vel detrimenti ex ejusmodi diffamatione immineat, quatenus quoque non ita diffamari, diffamati intersit, demonstratur. Blarerus. *alleg. c. 5. n. 25.* Ita quidem de hodierno stylo Cameræ: In inferioribus autem judiciis nudis copiis & narratis, absque summariâ diffamationis probatione fides habetur. Et in hisce terminis diffamato in libello suo omnino consistendum erit. Hinc haud assentiri possumus Viro doctissimo, Bernh. Græveo, statuenti, in libello supplici, imploratione officii judicis peti posse, se declarari non esse culpabilem, vel reum criminis, cujus forte ab altero accusatus est. *Concl. XI. num.* 4. Impensas tamen, quas diffamatus ratione probandæ diffamationis, & in extrahendo processu ratione litis fecit, simul peti posse, nullum dubium est. Mund. *tract. de diffamat. c. 5. §. 2. n. 91.* VVesenb. *cons. 96. n. 23. in fin:* Et judex diffamantem non comparentem, in istas diffamato, si petitæ sint, condemnare debet, aliàs litem suam facit. Blar. *d. c. 5. num. 38.* Usitatè autem in fine supplicationis ita peti solent: mit Abtrag derer dißfals verursachten Schäden und Unkosten, de futuris protestando.

XLIIX.

Supplicatione ita judici porrecta, & diffamatione cognitâ, Iudex Citationem rectè decernit, quæ iterum necessariis suis requisitis constare debet; semper tamen juxta

juxta stylum curiæ facienda. Afflict. *decis. 133. n. 3.* Vant. *de nullit: sent. ex defectu citat. num. 31.* ne aliàs invalida sit, & vitio aliquo laboret, tunc enim nullum producit effectum. Vant. *d. l. n. 10. & 22.* Citatio autem prout alia publica est, alia privata, VVesenb. *de in jus vocand. n. 13.* alia dilatoria, alia peremptoria. *l. 69. & seq. ff. de Judic.* ita quoque diffamator pro qualitate negotii, & circumstantiarum, judicis item arbitrio, vel privatim ad domum, vel publicè per Edictum, Durch einen offentlichen Anschlag / vel tribus distinctis vicibus, vel peremptoriè citari poterit. Si verò diffamans subditus vel civis fuerit alterius territorii, aut civitatis, tunc per literas subsidiales, vel mutui compassus citatur, quibus rogatur judex territorij istius, ut jubeat citatum in loco citantis in termino præfixo sub comminatione comparere. Gail. *1. Obs. 56. num. 5. ibidemque* Graveus. Schvvanm. *Obs. 163. num. 11.* Quod si hic citationem insinuare recuset, edictalis citatio decerni potest. Dn Richter. *d. dec 100. n. 60.* Sin autem jurisdictioni judicis diffamator sit subjectus, executio citationis juxta præscriptum in Ord. Cam. modum, vel cujusque judicij stylum facienda est. *part. 1. tit. 38.* Gail. *d. Obs. 54. per. tot.* An verò diffamator realiter citari, h. e. an causâ nondum â magistratu in judicio legitimè cognitâ, incarcerari possit, aut debeat? de eo sunt qui dubitant. Dicimus autem quod sic: si per diffamationem atrocissima sit alicui illata injuria, pœnâ publicâ digna. Nicol. Reusn. *lib. 2. Consil. 19 num. 12. 13. & seqq.* Ut autem de legitimè facta executione citationis appareat, relatio nuncij ad acta diligenter annotari debet, ad hoc ut sit pars actorum: Hæc enim relatio quoad validitatem citationis, necessarium requisitum est. Mynsing. *cent. 1. obs. 77.*

re debeant, Donell. *17. comment. 25. in fin.* vel ex ejus facto, ut exceptio termini angusti, Zang. *2. de Except. c. 6.* vel ex occasione loci & temporis. Unde Exceptio loci non tuti; Zang. *d. tract. 2. c. 5.* & exceptio feriarum. Quædam etiam exceptio ex persona diffamati provenire potest, qualis est Exc. legitimationis, quæ non tantùm contra diffamatum ipsum, *arg. l. 1. C. qui legit. pers. stand. in judic*; sed etiam contra eius Procuratorem rectè opponitur. Denique exceptionibus quoque ex ipsa causa provenientibus diffamantem uti posse arbitramur; qualis est Exceptio litis pendentiæ, qua utitur quando lis eâ de re, quam diffamatus vi remedii *L. nostra* ad alium judicem trahere intendit, coram alio judice pendeat. Zanger. *2. de de Except. c. 13. n. 1. & 6.* Coler. *de process. executiv. part. 4. c. 1. n. 38.* Item libelli obscuri & inepti, ineptæque cumulationis. de qua Zang. *d. tract. lib. 2. c. 19. num. 12. & 21.* sunt & aliæ quam plurimæ, quas circumstantiæ causarum in praxi abunde ministrant. Secus est in exceptione cautionis pro expensis, & de reconventione, quam diffamator hîc minus rectè opponit: Carpz. *in Proc. Tit. 20. art. 3. §. 2. n. 6.* Licet enim talis exigi ab actore possit, qualis est diffamatus in iudicio diffamationis, tamen non est ille actor merus, sed secundũ quid, & diffamãdo prius provocatus, atque quoad judicii ordinationem, secundum extraordinaria justitiæ principia; Quod itaque in ejus commodum inductum, in ejusdem odium detorquere iniquum est, ceu rectè contendit hic Contardus.

LII.

Hinc Q. An in uno eodemque libello Processus ex *L. Diffamari* cum actione injuriarum cumulari possit? Et negativa verior videtur, contra Georg Mund. *d. tract. c. 5. §. 1. n. 124.* Actionum enim sibi invicem contrariarum

non

non est admittenda cumulatio *l. 1. C. de Furt. l. 16. C. de in-off. Test.* Has autem sibi invicem esse contrarias, apparet exinde, quod *L. Diffamari* actio detur ex diffamatione, quæ obliquè tendit in alterius famæ, honoris, bonorum, &c. detractionem. Actio autem injuriarum directò competit ex detractione contumeliosa, animo injuriandi facta. Blarer *ad L. diffam. in arg. num. 2. 3. 4. 6.* Quin nec omnis diffamatio injuriam involvit, ut supra diximus: vid. Andr. Gail. *1. obs. 9. n. 7. ibidemque* Græv. *consid. 1. num. 4.* Dn. Carpzov. *part. 4. constit. 42. defin. 15.* & Sigism. Finckelthaus *Observ. pract. 55. per tot.* Si verò conditione ex *L. diffamari* actum sit, quin postea actio injuriarum institui possit, nulli dubitamus. Finckelthaus. *d. l. num. 8.* Imo cum reipubl. & privatorū maximè intersit, hujusmodi diffamationes compesci, adversus diffamantes præterea de dolo & interesse, nec non actione in factum, habito tamen discrimine causarū, agi poterit. Blar. *c. 1. n. 5.* Roman. *consil. 35.*

LIII.

Si autem diffamans ad emissam, legitimeque insinuatam citationem neque agit, neque excipit, sed planè non comparet, tunc judicium *L. nostræ* vires suas exercet, Mund. *c. 5. §. 4. n. 10.* Blar. *c. 8. in princ.* quod fit, quando diffamatus in termino præfixo diffamantis contumaciam debito modo accusat: absque accusatione enim contumacia non contrahitur, *l. 13. §. 1. C. de judic.* Gail. *1. obs. 55. num. 6. & seqq.* Hoc verò in casu rursus novo libello, in quo merita causæ deducantur, opus haud esse, putamus. Gylman. *d. loc. num. 1.* Licet autem aliàs contumacia eorum, qui jus dicenti non obtemperant, litis damno coerceatur. *l. 5. ff. de re judic.* cum ejusmodi malitiæ non sit indulgendum: Attamen cum hîc de pleno diffamantis præjudicio, & omnimodâ juris amissione agatur,

tur, Gail. 1. *obs. 12. num 5.* ipsi in primo termino non statim perpetuum silentium imponitur. Dn. Carpz. *proc. jur. tit. 20. art. 3.* §. 4. *n. 19.* Blarer. *c. 8. n. 17.* Sed denuo petitur citatio, ut termino sequenti se sistat, & provocationi respondeat, *hac L. nostra* ibi, *vocitasse diversam partem*, quod verbum frequentativum est, & binam citationem adminimum indicat. Carpzov. *d. l.* Idem etiam in Camera Imper. observari testatur Gail. *d. num. 5.* Mynsing. *cent. 3. observ. 86.* Interim accusatâ contumacia in Iudiciis nostris interlocutoriè solet pronunciari, in hunc ferè modum, das beklachter die Unkosten dieses Termins / auff Richterliche ermessigung klägern zu erstatten / nach anderweit vorgehender peremtorischer Ladung zu erscheinen/und auff die/wieder ihn angestellete diffamation Klage sich ein zulassen schuldig / er thue nun solches oder nicht / so ergehet drauff ferner was recht ist.

LIV.

Cum igitur vi prædictorum unica Citatio, ad impositionem perpetui silentii non sufficiat, sed potius processus postulet, ut diffamatus pro renovatione citationis supplicet, & diffamantem citari curet: Eâque citatione impetratâ & legitimè executâ, si diffamans in contumacia sua persistat, diffamatus in termino præfixo ad contumaciæ accusationem denuò procedit, & iterum petitionem suam, ut diffamanti jam notoriè contumaci, per sententiam perpetuum silentium cum refusione expensarum, imponatur, summariè repetit. Gail. *d. observ. 12. n. 6.* Quo facto, si diffamator iterum emaneat, in Camera Imp. impositio perpetui silentii, absque ulteriori dilatione sequitur, testante eod. Gail. *d. Obs. 12. n. 6.* In inferioribus autem iudiciis post secundam citationem diffamanti non statim silentium imponitur, sed ut plurimum tertia citatio decernitur, observantia fori hoc probante, teste Dn.

Car-

Carpzov. *d. l. art. 5. num. 14.* & quidem sub hac comminatione, das beklagter bey endlicher Straffe ungehorsams zu erscheinen / und voriger Citation folge zu leisten schuldig / mit dieser Verwarnung / das auff sein ferners aussenbleiben / auff Klägers gebührliches Ansuchen / des gebetenen ewigen Stillschweigens halber / und sonsten ergehen solle / was recht ist. Si verò in prima sententia apposita fuerit comminatio perpetui silentij, & diffamator sub eàdem clausula vel comminatione iterum citatus emanserit, tertiâ vice eundem citandum esse, haud censemus; addita enim comminatio effectum sortiri debet, sibique imputet diffamator, quod eam despectui habuerit, & non comparuerit, jura enim vigilantibus sunt scripta *l. 24. in fin. Quæ in fraud. credit.* & damnum quod quis sua culpa sentit, sentire non videtur, *per vulgatam juris Reg.* Nisi fortè in secundo termino probabile aliquod impedimentum allegare possit. Dn. Richter. *d. decis. n. 72.* Ita quoque necesse non est tertiâ vice iterari citationem, quando de diffamantis contumacia notoriè constat, ut si respondit, se planè comparere nolle, vel si procuret, impediatvè, ne sibi citatio insinuetur. VVesenb. *d. consil. 96. n. ult.* Gilhausen. *alleg. loc. n. 117.*

LV.

Hinc denique, si ad emissam tertiam citationem diffamans non compareat, & contumaciam contumaciâ cumulet, ipsi ad iteratam diffamati petitionem tandem silentium perpetuum imponitur, hâc usitatâ formulâ: Auff ferner weit beschuldigten Ungehorsamb in Sachen L. diffamari A. Klägers an einem / B. Beklagten am andern theil ist B. solcher Sachen halber / allem fürbringen nach / nuhnmehr ein ewig Stillschweigë auffzulegen / als wir ihme dasselbe hiemit aufferlegen /

erlegt / und ist er darneben die Gerichts-Kosten dieser instantz uff Richterliche Ermessigung Klägern zu erstatten schuldig / V. R. W. Exinde manifestum est, ait Blarerus *d. tract. c. 11. num. 3. & 4.* in hoc judicio executionem sententiæ, per quam diffamanti super diffamatione sua ac ipsa causa perpetuum silentium est impositum, non in graviore pæna aut solutione, seu restitutione alicujus rei, sed in silentij præstatione sitam esse. Quæ silentij impositio tamen ad jus de novo, & post sententiam acquisitum extendenda non est: quæ enim de novo emergunt, novo indigent remedio. *l. 11. §. 8. de interrog. in jur. fac.* Blarer. *c. 8. num. 47.* Quod si sententiæ non pareat, quin refractarius ille pro qualitate diffamationis, & conditione diffamati, carcere, mulctâ, relegatione, vel alia pænâ arbitrariâ coerceri & puniri possit, nullum est dubium. *arg. L. nostræ.* Blar. *d. c. 11. num. 5.*

LVI.

An autem hæc sententia â judice lata interlocutoria sit, an verò definitiva, de eo controvertunt Dd. Quidam enim pronunciationem istam, sententiam esse prorsus negant: Quidam eam purè definitivam esse contendunt: Nonnulli interlocutoriam tantùm. Alii verò interlocutoriam vim definitivæ sententiæ habentem eam esse dicunt: Quibus & nos calculum adjicimus, moti præprimis hâc ratione, quod, cum in casu *L nostræ* lis non fuerit contestata, definitiva sententia contra non agentem ferri non possit. *l. unic. ibique Gloss. C de plus petit.* Deinde cum neutra partium jus suum in judicio deduxerit, nec in ipsa causa pronunciatum, sed tantum ad diffamati petitionem diffamanti silentium sit impositum, & ita hæc sententia aliam sententiam non exspectet, optimo jure senten-

ſententiam hanc interlocutoriam vim definitivæ habentem dici poſſe, cenſemus. Mund. *d. c. 1. §. 5. n. 27. 28. & ſeqq.* Conſequitur quoque hæc ſententia, uti quælibet alia, poſt decendium effluxum, â die publicationis computandum, rei judicatæ vires, *l. 1. ff. quando appell.* & *auth. hodie. C. de appell.* & hunc effectum habet, ut diffamans poſtea de prætenſo ſuo jure amplius non audiatur. Condictionē autem hanc, vel ſententiam ex judicio *L. noſtræ*, haud infamare, teſtatur Schvvanman. *Proc. Cam. lib. 2. c. 22. num. ult.* VVeſemb. *d. conſil. 96. num. 4.* qui, nec magis, inquit, hoc poteſt videri pertinere ad injuriam diffamantis, ejuſvè ordinarij, quàm cum alius quivis actor pertexendæ actionis gratiâ, ad forum rei citatur. Finis enim citationis hîc eſt, ut diffamator aut jure agat, aut ab iniqua jactatione abſtineat. Gail. *d. Obſ. 9. num. 6.*

LVII.

Quod ſi diffamans poſt publicatam ſententiam, adhuc ſuâ intereſſe, & ſe gravatum putet, neceſſe eſt, ut remediis ſuſpēſivis utatur, quib⁹ vires rei judicatæ impediat: Qualia præprimis ſunt Appellatio, Supplicatio, Leuteratio, & Reviſio actorum. Cum ergo quilibet, qui per ſententiam gravatum ſe exiſtimat, appellare regulariter poſſit, *l. 1. de appell.* Gail. *1. Obſ. 128. n. 1.* dubium non eſt, quin etiam diffamans per ſententiam gravatus, totam cauſam per remedium appellationis ad ſuperiorem devolvere queat; modò intra decendium â die latæ ſententiæ ritè interponatur, eâque legitimè interpoſitâ & iuſtificatâ, ſequitur prioris ſententiæ in judicio inferiori latæ, vel confirmatio, vel reformatio. VVeſenb. *in parat: de Appellat. num. 10.* Quando autem ſententia vires rei judicatæ conſecuta eſt, appellatio non conceditur. *l. fin. C. ſentent.*

F *reſcind.*

rescind. non poss. Blarer. *c. 10. num. 12.* Remedium revisionis actorum, quod ultimum & extremum appellat Gail. *1. Observ. 153. num. 1.* etiam in Camera, in judicio *L. nostræ diffamari* locum habere, attestatur idem Gail. *1. Observ. 133. in fin.* De reliquis idem judicium est.

LIIX.

Hactenus de judicio diffamationis. Judicium autem principale, sive actionis summatim saltem exhibeam. Actor quam primùm in iudicio comparet, agere & intentionem suam contra diffamatum probare paratus, processus ad similitudinem aliarum causarum observatur. Nimirum libellus porrigitur, exceptiones opponuntur, lis contestatur, juramenta deferuntur, testes & instrumenta producuntur, & reproducuntur &c. Paucis ut me expediam, omnia quæ ad processum ordinarium spectant, peraguntur. Blarer. *c. 7. num. 9. & c. 9. pr.* Gylm. *Symphor. part. 1. tit. 9. num. 18.* Notabile imprimis est (1) quod in hoc judicio diffamator cogatur diffamato exigenti præstare cautionem de expensis & Reconventione. Et sic reconvenitur rectè etiam in eodem hoc judicio Actionis ratione injuriarum. (2) Ubi diffamans suscepit quidem probare suam actionem, sed non probavit, nihilominus ipsi, etsi res acta sit in judicio actionis, perpetuum silentium imponitur. juxta *l. fin. C. de R. Vind.* Blar. *c. 7. num. 20.*

LIX.

Cæterùm hic usus est hodie *nostræ L.* ex jure communi. Quia verò procedente tempore in supremo Camerali judicio istâ multi abusi fuerunt, eam ad quamlibet, etiam obulariam causam applicantes: Hinc de restringendo ejus usu & praxi cogitatum est, primò in Comitiis Augustanis seculi præcedentis, anno 30 edito Recessu *§. 93.*

quan-

quantum quidem causas, & partes litigantes in augusto illo Imperii, summoque Tribunali attinet.

LX.

Rursus Anno 1532 in Recessu Ratisbonensi. *§. 2.* sancitum est (1) Ne processus ex *L. diffamari* in Camerali judicio cæpti intermitterentur, (2) quod obtinere ibidem debeant certis tantummodò in causis, scil. fractæ pacis, injuriarum, & aliis, (3) inter personas Imperij immediatas, (4) ut causæ cognitio ratione diffamationis præcedat.

LXI.

Anno autem ejusdem seculi 55. in Ordinatione Camerali *p. 2. Tit. 25.* non modò primum repetitum, ac denuo prohibitum fuit, sed & 2. 3. 4. iterum seriò inculcatum. Singulare verò in illis animadvertere est, quod causæ prædictæ *L. Diffamari* etiam ad similes extendantur, verbis *d. Ord. Cameral.* in Fridbruchigen/ Schmach / und andern dergleichen Sachen. Cæteroquin Processus juris Civilis & ordinarius hîc apertissimè confirmatur, *sub finem.*

LXII.

Tandem novissimo Imperij Recessu, de Anno 1654. *§.* 83. (1) prohibitus est abusus remedij *hujus L.* (2) itidem firmatur processus juris Civilis. (3) imperatur ut diffamatio disertè nominetur, & aliqualiter statim cum supplicatione pro processu impetrando ante citationem doceatur. (4) Post citationem plenè probetur, indeque vel in Cam. Imper. retineatur ille processus, vel remittatur.

LXIII.

Notandum ergo, ex Camerali jure ad fundandum hunc processum tria requiri. (1) est, ut supplicans sive diffa-

matus imperio immediatè sit subjectus. *d. Ord. p. 2. tit. 25. pr. vers.* auch nicht anders &c. (2) Diffamatio sit gravis, & talis quæ pacem publicam turbare, & scandulo esse possit. Ord. Cam. *d. t. 25.* (3) ut fides quædam Camerali judicio, antequam citetur diffamator, de diffamatione fiat, *d. t. 25. & noviss. Rec. Imp. de Anno 1654. §. 83. verb.* Durch schrifftliche oder andere glaubliche Uhrkund und anzeigentlicher massen dar gethan und erwiesen. His requisitis concurrentibus citatio super constitutione *L. diffamari* in Camera decernitur. Gail. *1. Obs. 10. num. 8.* Schvvanman. *Observ. 162. num. 14.*

LXIV.

Cæterùm, quia Constitutio *L. Diff.* duas solum causas exprimit, in quibus ea obtineat, & tamen alias similes includit, non solum *Ord. Cam. p. 2. tit. 25. verbis,* und anderen dergleichen Sachen, sed & Rec. Imp. *de Anno 1532. Tit.* Cammer Gericht betreffent / §. *2. verbis,* und anderen Sachen: Non immeritò Q. quænam istæ sint causæ non expressæ? Dicimus autem, quod verba *d. Rec. de Anno 1532.* und andern Sachen / utpote valde generalia, de omnibus causis, quæ famam & existimationem hominis quocunque modo lædunt, intelligi quidem possint; Quomodo etiam Casparum Koch Commentatorem Ordinat. Cam. eadem explicasse, testatum facit Schvvanm. *Obs. 161. num. 7.* Verùm cum in constitutione *d. Ord. Cam.* additum sit postea verbum, und andern dergleichen Sachen / rectius dici putamus, prædictum Recess. Imp. aliquatenus restrictum, vi verbi dergleichen / ita ut non ob quamcunque causam facta diffamatio attendi in Camera debeat: Quo respexisse etiam videtur Denaisius *in Iure Cam. tit. 174. §. 2.* Quænam verò per *similes* causas intelligendæ sint, pruden

tis

tis judicis arbitrio relinquendum erit, *arg. l. 1. de jur. delib. ber, Arist. 1. Rhet. 1.*

LXV.

Fundata autem est jurisdictio Cameræ hactenus, vel in utraque causa (diffamationis scil. & actionis) vel in illa tantùm, vel in neutra, *d. t. 25.* In utraque, si diffamatus Cameræ in prima instantia addictus est, & alium judicem non habet, vel causa suâ natura eò pertineat. *d. t. vers.* Soll alsdan dem Diffamanten (ita enim legendum putamus, non verò Diffamaten/ prout habet editio novissima Recess. Imperij, & aliæ vetustiores.) In causa diffamationis tantum fundatur, ubi diffamatus quidem immediatè subjectus est, sed primæ instantiæ privilegium habet, *d. tit. vers.* wo aber. In neutra autem fundata est, si diffamans neque immediatus sit, neque causa ad Cameram pertineat. Hinc altero casu in Camera constituitur terminus, vel ad agendũ corã ordinario, vel ad imponendum perpetuum silẽtium. Nisi fortè ordinarius vel suspect9 sit, vel causam ipse remittat, vel justitiam administrare nolit, aut non possit: Tunc enim causa principalis in Camera retinetur; prout factum in causa Magdeburg contra Sachsen/ referente Kochio *d. tit. 25. p. 2.* Vid. Auth. Præjud. Cameral *verb. Lex diffamari. §. quando.* Tertio verò casu, causa ad ordinarium & competentem judicem remittitur, *d. tit. 25. d.* Noviss. Rec. Imp. §. *83. in fin.* Gail. *1. Obs. 12.* Schvvanm. *Obs. 163. num. 9.*

LXVI.

Denique meretur hic notari differentia juris Cameralis & Communis (1) ratione objecti; Cameræ jurisdictio restricta est ad causas graves, turbatæ pacis publicæ, atrocium injuriarum, & similium ad scandalum publicè spectantium, Gail. *1. Obs. 9. num. 1.* Schvvanm. *Obs. 161. num. 8.*

 jure,

Iure communi *L. nostra* regulariter in omnibus causis, in quibus ratio ejus generalis locū invenit, obtinet, ut dictum supra *thesi* 33. (2) jure Cameræ duplex habetur judicium, Diffamationis scil: & Actionis, quod posterius ad Camerā æquè non spectat: jure autem Civili judex diffamati competens est, regulariter & quoad totam causam; unde diffamantem citare potest, ut nisi intra terminum præfixum compareat, perpetuum silentium sustinere debeat, *d. t. 25.* Schvvanm. *in different. jur. Civ. & Camer. diff. 23. & in Proc. Cam. l. 2. c. 22. num. 1.*

LXVII.

Quæritur autem non immeritò, an etiam ex errore & culpa facta diffamatio hîc quoque sufficiat, ut supra dictum de jure Civili *th. 9.* Videtur sanè quod sic, propter verba Ord. Cam. *tit. 25.* In denen solche diffamatio gefährlicher / betruglicher Weise / oder in andere weg dem andern Theil zu nachtheil und Beschwerung geschehen. Ergo & in hoc differentia nulla erit â jure communi, per text. *L. nostræ, verb. vel errore.* Cæterum dolum disertè requirit Schvvanman. *d. diff. 23. num. 4. in Proc. lib 1. c. 18. n. 2. & Observ. 162. num. 9.* At Gail ipsi adductus *1. Obs. 10. num. 1.* de dolo nihil habet, Videbimus in discursu an vel ratione obiecti hîc dolus requiratur, an autem verba, oder in andere wege, sine commate ad verba sequentia, de præjudicio diffamati referri possint. quæ Schvvanmanni *d. diff. num. 4. & Obs 161. num. 5. d. c. 18. n. 3.* sententia videtur. Tantum etiam de Processu ex *nostra L.* quoad Cameræ judicium, & ejus in universum usu, dixisse modò sufficiat.

LXVIII.

Restat ut paucis attingamus remedium *L. si contendat.*

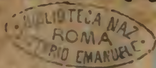
dat. 28. ff. de Fidejussorib. propterea, quod ex sententia Dd. maximam cognationem cum Processu *L. nostræ diffamari* habeat, ac idem ferè processus in eodem observetur. Hering. *de fidejuss. cap. 30. n. 78.* Vi hujus remedii integrum est Debitori, ut Exceptiones quas contra instrumentum aliquod habet, coram judice suo proponat, officiumque ejus implorando petat, ut citatâ parte adversâ agere cessante, exceptionem sibi competere declaret, prætensoque actori creditori, silentium imponat. Hartm. Pist. *lib. 4. quæst. 15. num. 2.* Quamvis autem duo hæc remedia á Pragmaticis propter cognationem & rationis identitatem simul misceri, & conjungi soleant, teste Richtero *d. decis. 100. num 115.* quin tamen in quibusdam revera differant, nullum est dubium. (1) Enim judicium *L. nostr. diffam*: in facta diffamatione & jactatione fundatur, *supra thes. 42.* & processus, antequam diffamatus diffamationem istam verisimilem ostendat, non decernitur *d. thes. 42.* sed judicium *L. si contendat*, cuilibet, exceptionem sibi competere asserenti, datur. Heig. *part. 2. quæst. 8. num. 14.* (2) In terminis *L. diffamari* diffamatori non comparenti, simpliciter perpetuum silentium imponitur. In terminis verò *L. si contendat* nisi agat actor, judicium super exceptione procedere debet. Zang. *de Except. part. 3. c. ult. n. 208.* (3) Qui remedio *L. diffamari* utitur, sæpè ex vana aut malitiosa diffamatione agit. Sed qui remedio *L. si contendat* experiri vult, jus certum ac apertum, exceptionemque fundatam habere debet. Vid. Mynsing. *cent. 4. Obs. 72. n. 7. 8. 9.* Zanger. *alleg. loc. num. 192. usque ad n. 210.* Et hæc pro ratione instituti & temporis sufficiant. Soli Deo Opt. Max. laus & perennis gloria.

RICHARDE famam Nomini Tuo dextram
Cum sat diu quæsiveris, quid adversi
Nunc Te moretur? Scilicet patescentes
Hi sunt honoris tramites, & exorta
Vestibula laudum, queîs utrumque jam pridem
Pedem intulisti. Fallor? an ab Astræâ
Istos ad ausus concitatus, ipsammet
Tibi arctiori fœderis sacri nexu
Aut obligasti, aut obligabis Astræam?
Sic est. Et hoc, Amice, plus satis quondam
Famæ parabit. Macte modò secuturis
Applausibus, quodq; unicè precor, vota
Cani Parentis sic subinde confirmes,
Vt prima semper audias RICHARDORVM
Vflenidosq;, omnisq; Patriæ Stella.

Cl. Dn: Candidato
testandi singularis affectus festinantissimè Scr.
E. GLÆSER. I. V. D.
& Prof. Ordinar.

Errata inter excudendum commissa, B. L. sic emendabit.

Thesi 13. lin 4. & 5. lege Fabio. *l. 3. c. 13.* Thesi 19. lin pro diffamatus, lege diffamator. Thes. 22. lin. ult. *Thes. XXXV.* Thes. 26. lin. 10. leg. extraordinarium. T 33. lin. 10. leg. rationes. Thes. 39. lin. ult. istius pag. qualib. leg. quolibet.

tur, Gail. 1. obs. 12. num 5. ipsi in primo termino non statim perpetuum silentium imponitur. Dn. Carpz. proc. jur. tit. 20. art. 3. §. 4. n. 19. Blarer. c. 8. n. 17. Sed denuo petitur citatio, ut termino sequenti se sistat, & provocationi respondeat, hac L. nostra ibi, vocitasse diversam partem, quod verbum frequentativum est, & binam citationem adminimum indicat. Carpzov. d. l. Idem etiam in Camera Imper. observari testatur Gail. d. num. 5. Mynsing. cent. 3. observ. 86. Interim accusatâ contumacia in Iudiciis nostris interlocutoriè solet pronunciari, in hunc ferè modum, Das beklachter die Unkosten dieses Termins / auff Richterliche ermessigung klägern zu erstatten / nach anderweit vorgehender peremtorischer Ladung zu erscheinen/und auff die/wieder ihn angestellete diffamation Klage sich ein zulassen schuldig / er thue nun solches oder nicht / so ergehet drauff ferner was recht ist,

LIV.

Cum igitur vi prædictorum unica Citatio, ad impositionem perpetui silentii non sufficiat, sed potius processus postulet, ut diffamatus pro renovatione citationis supplicet, & diffamantem citari curet: Eâque citatione impetratâ & legitimè executâ, si diffamans in contumacia sua persistat, diffamatus in termino præfixo ad contumaciæ accusationem denuò procedit, & iterum petitionem suam, ut diffamanti jam notoriè contumaci, per sententiam perpetuum silentium cum refusione expensarum, imponatur, summariè repetit. Gail. d. observ. 12. n. 6. Quo facto, si diffamator iterum emaneat, in Camera Imp. impositio perpetui silentii, absque ulteriori dilatione sequitur, testante eod. Gail. d. Obs. 12. n. 6. In inferioribus autem iudiciis post secundam citationem diffamanti non statim silentium imponitur, sed ut plurimum tertia citatio decernitur, observantia fori hoc probante, teste Dn.

Car-

Carpzov. *d. l. art. 5. num. 14.* & quidem sub hac comminatione, das beklagter bey endlicher Straffe ungehorsams zu erscheinen / und voriger Citation folge zu leisten schuldig/mit dieser Verwarnung / das auff sein ferners aussenbleiben / auff Klägers gebührliches Ansuchen / des gebetenen ewigen Stillschweigens halber / und sonsten ergehen solle / was recht ist. Si verò in prima sententia apposita fuerit comminatio perpetui silentij, & diffamator sub eàdem clausula vel comminatione iterum citatus emanserit, tertiâ vice eundem citandum esse, haud censemus; addita enim comminatio effectum sortiri debet, sibique imputet diffamator, quod eam despectui habuerit, & non comparuerit, jura enim vigilantibus sunt scripta *l. 24. in fin. Quæ in fraud. credit.* & damnum quod quis sua culpa sentit, sentire non videtur, *per vulgatam juris Reg.* Nisi fortè in secundo termino probabile aliquod impedimentum allegare possit. Dn. Richter. *d. decis. n. 72.* Ità quoque necesse non est tertiâ vice iterari citationem, quando de diffamantis contumacia notoriè constat, ut si respondit, se planè comparere nolle, vel si procuret, impediatvè, ne sibi citatio insinuetur. VVesenb. *d. consil. 96. n. ult.* Gilhausen. *alleg. loc. n. 117.*

LV.

Hinc denique, si ad emissam tertiam citationem diffamans non compareat, & contumaciam contumaciâ cumulet, ipsi ad iteratam diffamati petitionem tandem silentium perpetuum imponitur, hâc usitatâ formulâ: Auff ferner weit beschuldigten Ungehorsamb in Sachen L. diffamati A. Klägers an einem / B. Beklagten am andern theil ist B. solcher Sachen halber / allem fürbringen nach / nuhnmehr ein ewig Stillschweigē auffzulegen / als wir ihme dasselbe hiemit aufferlegen

erlegt / und ist er darneben die Gerichts-Kosten dieser instantz uff Richterliche Ermessigung Klägern zu erstatten schuldig / V. R. W. Exinde manifestum est, ait Blarerus *d. tract. c. 11. num. 3. & 4.* in hoc judicio executionem sententiæ, per quam diffamanti super diffamatione sua ac ipsa causa perpetuum silentium est impositum, non in graviore pæna aut solutione, seu restitutione alicujus rei, sed in silentij præstatione sitam esse. Quæ silentij impositio tamen ad jus de novo, & post sententiam acquisitum extendenda non est: quæ enim de novo emergunt, novo indigent remedio. *l. 11. §. 8. de interrog. in jur. fac.* Blarer. *c. 8. num. 47.* Quod si sententiæ non pareat, quin refractarius ille pro qualitate diffamationis, & conditione diffamati, carcere, mulctâ, relegatione, vel alia pænâ arbitrariâ coerceri & puniri possit, nullum est dubium. *arg. L. nostræ.* Blar. *d. c. 11. num. 5.*

LVI.

An autem hæc sententia â judice lata interlocutoria sit, an verò definitiva, de eo controvertunt Dd. Quidam enim pronunciationem istam, sententiam esse prorsus negant: Quidam eam purè definitivam esse contendunt: Nonnulli interlocutoriam tantùm. Alii verò interlocutoriam vim definitivæ sententiæ habentem eam esse dicunt: Quibus & nos calculum adjicimus, moti præprimis hâc ratione, quod, cum in casu *L. nostræ* lis non fuerit contestata, definitiva sententia contra non agentem ferri non possit. *l. unic. ibique Gloss. C. de plus petit.* Deinde cum neutra partium jus suum in judicio deduxerit, nec in ipsa causa pronunciatum, sed tantum ad diffamati petitionem diffamanti silentium sit impositum, & ita hæc sententia aliam sententiam non exspectet, optimo jure

senten-

sententiam hanc interlocutoriam vim definitivæ habentem dici posse, censemus. Mund. *d. c. 5. §. 5. n. 27. 28. & seqq.* Consequitur quoque hæc sententia, uti quælibet alia, post decendium effluxum, â die publicationis computandum, rei judicatæ vires, *l. 1. ff. quando appell.* & *auth. hodie. C. de appell.* & hunc effectum habet, ut diffamans postea de prætenso suo jure amplius non audiatur. Conditionē autem hanc, vel sententiam ex judicio *L. nostræ*, haud infamare, testatur Schvvanman. *Proc. Cam. lib. 2. c. 22. num. ult.* VVesemb. *d. consil. 96. num. 4.* qui, nec magis, inquit, hoc potest videri pertinere ad injuriam diffamantis, ejusvè ordinarij, quàm cum alius quivis actor pertexendæ actionis gratiâ, ad forum rei citatur. Finis enim citationis hîc est, ut diffamator aut jure agat, aut ab iniqua jactatione abstineat. Gail. *d. Obs. 9. num. 6.*

LVII.

Quod si diffamans post publicatam sententiam, adhuc suâ interesse, & se gravatum putet, necesse est, ut remediis suspēsivis utatur, quib⁹ vires rei judicatæ impediat: Qualia præprimis sunt Appellatio, Supplicatio, Leuteratio, & Revisio actorum. Cum ergo quilibet, qui per sententiam gravatum se existimat, appellare regulariter possit, *l. 1. de appell.* Gail. *1. Obs. 128. n. 1.* dubium non est, quin etiam diffamans per sententiam gravatus, totam causam per remedium appellationis ad superiorem devolvere queat; modò intra decendium â die latæ sententiæ ritè interponatur, eâque legitimè interpositâ & iustificatâ, sequitur prioris sententiæ in judicio inferiori latæ, vel confirmatio, vel reformatio. VVesenb. *in parat: de Appellat. num. 10.* Quando autem sententia vires rei judicatæ consecuta est, appellatio non conceditur. *l. fin. C. sentent.*

 rescind.

rescind. non poss. Blarer. *c. 10. num. 12.* Remedium revisionis actorum, quod ultimum & extremum appellat Gail. *1. Observ. 153. num. 1.* etiam in Camera, in judicio *L. nostrae diffamari* locum habere, attestatur idem Gail. *1. Observ. 133. in fin.* De reliquis idem judicium est.

LIIX.

Hactenus de judicio diffamationis. Judicium autem principale, sive actionis summatim saltem exhibeam. Actor quam primùm in iudicio comparet, agere & intentionem suam contra diffamatum probare paratus, processus ad similitudinem aliarum causarum observatur. Nimirum libellus porrigitur, exceptiones opponuntur, lis contestatur, juramenta deferuntur, testes & instrumenta producuntur, & reproducuntur &c. Paucis ut me expediam, omnia quae ad processum ordinarium spectant, peraguntur. Blarer. *c. 7. num. 9. & c. 9. pr.* Gylm. *Symphor. part. 1. tit. 9 num. 18.* Notabile impr mis est (1) quod in hoc judicio diffamator cogatur diffamato exigenti praestare cautionem de expensis & Reconventione. Et sic reconvenitur rectè etiam in eodem hoc judicio Actionis ratione injuriarum. (2) Ubi diffamans suscepit quidem probare suam actionem, sed non probavit, nihilominus ipsi, etsi res acta sit in judicio actionis, perpetuum silentium imponitur. juxta *l. fin. C. de R. Vind.* Blar. *c. 7. num. 20.*

LIX.

Caeterùm hic usus est hodie *nostra L.* ex jure communi. Quia verò procedente tempore in supremo Camerali judicio istà multi abusi fuerunt, eam ad quamlibet, etiam obulariam causam applicantes: Hinc de restringendo ejus usu & praxi cogitatum est, primò in Comitiis Augustanis seculi praecedentis, anno 30e, dito Recessu *§. 93.*

quan-

quantum quidem causas, & partes litigantes in augusto illo Imperii, summoque Tribunali attinet.

LX.

Rursus Anno 1532 in Recessu Ratisbonensi. §. 2. sancitum est (1) Ne processus ex *L. diffamari* in Camerali judicio cœpti intermitterentur, (2) quod obtinere ibidem debeant certis tantummodò in causis, scil. fractæ pacis, injuriarum, & aliis, (3) inter personas Imperij immediatas, (4) ut causæ cognitio ratione diffamationis præcedat.

LXI.

Anno autem ejusdem seculi 55. in Ordinatione Camerali *p. 2. Tit. 25.* non modò primum repetitum, ac denuo prohibitum fuit, sed & 2. 3. 4. iterum seriò inculcatum. Singulare verò in illis animadvertere est, quod causæ prædictæ *L. Diffamari* etiam ad similes extendantur, verbis *d. Ord. Cameral.* in Fridbruchigen/ Schmach / und andern dergleichen Sachen. Cæteroquin Processus juris Civilis & ordinarius hîc apertissimè confirmatur, *sub finem.*

LXII.

Tandem novissimo Imperij Recessu, de Anno 1654. §. 83. (1) prohibitus est abusus remedij *hujus L.* (2) itidem firmatur processus juris Civilis. (3) imperatur ut diffamatio disertè nominetur, & aliqualiter statim cum supplicatione pro processu impetrando ante citationem doceatur. (4) Post citationem plenè probetur, indeque vel in Cam. Imper. retineatur ille processus, vel remittatur.

LXIII.

Notandum ergo, ex Camerali jure ad fundandum hunc processum tria requiri. (1) est, ut supplicans sive diffa-

matus

matus imperio immediatè sit subjectus. *d. Ord. p. 2. tit. 25. pr. vers.* auch nicht anders &c. (2) Diffamatio sit gravis, & talis quæ pacem publicam turbare, & scandulo esse possit. Ord. Cam. *d. t. 25.* (3) ut fides quædam Camerali judicio, antequam citetur diffamator, de diffamatione fiat. *d. t. 25. & noviss. Rec. Imp. de Anno 1654. §. 83. verb.* Durch schrifftliche oder andere glaubliche Uhrkund und anzeigentlicher massen dar gethan und erwiesen. His requisitis concurrentibus citatio super constitutione *L. diffamari* in Camera decernitur. Gail. *1. Obs. 10. num. 8.* Schvvanman. *Observ. 162. num. 14.*

LXIV.

Cæterùm, quia Constitutio *L. Diff.* duas solum causas exprimit, in quibus ea obtineat, & tamen alias similes includit, non solum *Ord. Cam. p. 2. tit. 25. verbis*, und anderen dergleichen Sachen, sed & Rec. Imp. *de Anno 1532. Tit.* Cammer Gericht betreffent / §. *2. verbis*, und anderen Sachen: Non immeritò Q. quænam istæ sint causæ non expressæ? Dicimus autem, quod verba *d. Rec. de Anno 1532.* und andern Sachen / utpote valde generalia, de omnibus causis, quæ famam & existimationem hominis quocunque modo lædunt, intelligi quidem possint; Quomodo etiam Casparum Koch Commentatorem Ordinat. Cam. eadem explicasse, testatum facit Schvvanm. *Obs. 161. num. 7.* Verùm cum in constitutione *d. Ord. Cam.* additum sit postea verbum, und andern dergleichen Sachen / rectius dici putamus, prædictum Recess. Imp. aliquatenus restrictum, vi verbi dergleichen / ita ut non ob quamcunque causam facta diffamatio attendi in Camera debeat: Quo respexisse etiam videtur Denaisius *in Iure Cam. tit. 174. §. 2.* Quænam verò per *similes* causas intelligendæ sint, pruden-

tis

tis judicis arbitrio relinquendum erit, *arg. l. 1. de jur. delib. ber. Arist. 1. Rhet. 1.*

LXV.

Fundata autem est jurisdictio Cameræ hactenus, vel in utraque causa (diffamationis scil. & actionis) vel in illa tantùm, vel in neutra, *d. t. 25.* In utraque, si diffamatus Cameræ in prima instantia addictus est, & alium judicem non habet, vel causa suâ natura eò pertineat. *d. t. vers.* Soll alsdan dem Diffamanten (ita enim legendum putamus, non verò Diffamaten/pro ut habet editio novissima Recess. Imperij, & aliæ vetustiores.) In causa diffamationis tantum fundatur, ubi diffamatus quidem immediatè subjectus est, sed primæ instantiæ privilegium habet, *d. tit. vers.* wo aber. In neutra autem fundata est, si diffamans neque immediatus sit, neque causa ad Cameram pertineat. Hinc altero casu in Camera constituitur terminus, vel ad agendū corā ordinario, vel ad imponendum perpetuum silētium. Nisi fortè ordinarius vel suspect⁹ sit, vel causam ipse remittat, vel justitiam administrare nolit, aut non possit: Tunc enim causa principalis in Camera retinetur; prout factum in causa Magdeburg contra Sachsen/ referente Kochio *d. tit. 25. p. 2.* Vid. Auth. Præjud. Cameral *verb. Lex diffamari. §. quando.* Tertio verò casu, causa ad ordinarium & competentem̄ judicem remittitur, *d. tit. 25. d.* Noviss. Rec. Imp. §. *83. in fin.* Gail. *1. Obs. 12.* Schvvanm. *Obs. 163. num. 9.*

LXVI.

Denique meretur hîc notari differentia juris Cameralis & Communis (1) ratione objecti; Cameræ jurisdictio restricta est ad causas graves, turbatæ pacis publicæ, atrocium injuriarum, & similium ad scandalum publicè spectantium, Gail. *1. Obs. 9. num. 1.* Schvvanm. *Obs. 161. num. 8.*

 jure;

Jure communi *L. nostra* regulariter in omnibus causis, in quibus ratio ejus generalis locũ invenit, obtinet, ut dictum supra *thesi* 33. (2) jure Cameræ duplex habetur judicium, Diffamationis scil: & Actionis, quod posterius ad Camerã æquè non spectat: jure autem Civili judex diffamati competens est, regulariter & quoad totam causam; unde diffamantem citare potest, ut nisi intra terminum præfixum compareat, perpetuum silentium sustinere debeat, *d. t.* 25. Schvvanm. *in different. jur. Civ. & Camer. diff.* 23. *& in Proc. Cam. l. 2. c. 22. num. 1.*

LXVII.

Quæritur autem non immeritò, an etiam ex errore & culpa facta diffamatio hîc quoque sufficiat, ut supra dictum de jure Civili *th. 9.* Videtur sanè quod sic, propter verba Ord. Cam. *tit. 25.* In denen solche diffamatio gefährlicher / betrüglicher Weise / oder in andere weg dem andern Theil zu nachtheil und Beschwerung geschehen. Ergo & in hoc differentia nulla erit â jure communi, per text. *L. nostræ, verb. vel errore.* Cæterum dolum disertè requirit Schvvanman. *d. diff. 23. num. 4. in Proc. lib 1. c. 18. n. 2. & Observ. 162. num. 9.* At Gail ipsi adductus *1. Obs. 10. num. 1.* de dolo nihil habet. Videbimus in discursu an vel ratione obiecti hîc dolus requiratur, an autem verba, oder in andere wege, sine commate ad verba sequentia, de præjudicio diffamati referri possint. quæ Schvvanmanni *d. diff. num. 4. & Obs 161. num. 5. d. c. 18. n. 3.* sententia videtur. Tantum etiam de Processu ex *nostra L.* quoad Cameræ judicium, & ejus in universum usu, dixisse modò sufficiat.

LXVIII.

Restat ut paucis attingamus remedium *L. si contendat.*

dat. 28. ff. de Fidejussorib. propterea, quod ex sententia Dd. maximam cognationem cum Processu *L. nostræ diffamari* habeat, ac idem ferè processus in eodem observetur. Hering. *de fidejuss. cap. 30. n. 78.* Vi hujus remedii integrum est Debitori, ut Exceptiones quas contra instrumentum aliquod habet, coram judice suo proponat, officiumque ejus implorando petat, ut citatâ parte adversâ agere cessante, exceptionem sibi competere declaret, prætensoque actori creditori, silentium imponat. Hartm. Pist. *lib. 4. quæst. 15 num. 2.* Quamvis autem duo hæc remedia á Pragmaticis propter cognationem & rationis identitatem simul misceri, & conjungi soleant, teste Richtero *d. decis. 100. num 115.* quin tamen in quibusdam revera differant, nullum est dubium. (1) Enim judicium *L. nostr. diffam*: in facta diffamatione & jactatione fundatur, *supra thes. 42.* & processus, antequam diffamatus diffamationem istam verisimilem ostendat, non decernitur *d. thes. 42.* sed judicium *L. si contendat*, cuilibet, exceptionem sibi competere asserenti, datur. Heig. *part. 2. quæst. 8. num. 14.* (2) In terminis *L. diffamari* diffamatori non comparenti, simpliciter perpetuum silentium imponitur. In terminis verò *L. si contendat* nisi agat actor, judicium super exceptione procedere debet. Zang. *de Except. part. 3. c. ult. n. 208.* (3) Qui remedio *L. diffamari* utitur, sæpè ex vana aut malitiosa diffamatione agit. Sed qui remedio *L. si contendat* experiri vult, jus certum ac apertum, exceptionemque fundatam habere debet. Vid. Mynsing. *cent. 4. Obs. 72. n. 7. 8. 9.* Zanger. *alleg. loc. num. 192. usque ad n. 210.* Et hæc pro ratione instituti & temporis sufficiant. Soli Deo Opt. Max. laus & perennis gloria.

RICHARDE famam Nomini Tuo dextram
Cum sat diu quaesiveris, quid adversi
Nunc Te moretur? Scilicet patescentes
Hi sunt honoris tramites, & exorta
Vestibula laudum, queîs utrumque jam pridem
Pedem intulisti. Fallor? an ab Astraeâ
Istos ad ausus concitatus, ipsammet
Tibi arctiori foederis sacri nexu
Aut obligasti, aut obligabis Astraeam?
Sic est. Et hoc, Amice, plus satis quondam
Famae parabit. Macte modò secuturis
Applausibus, quodq; unicè precor, vota
Cani Parentis sic subinde confirmes,
Ut prima semper audias RICHARDORUM
Vslenidosq;, omnisq; Patriae Stella.

Cl. Dn. Candidato
testandi singularis affectus festinantissimè Scr.
E. GLÆSER. I. V. D.
& Prof. Ordinar.

Errata inter excudendum commissa, B. L. sic emendabit.

Thesi 13. lin 4. & 5. lege Fabio. *l. 3. c. 13.* Thesi 19. lin. 2. pro diffamatus, lege diffamator. Thes. 22. lin. ult. leg. *Thes. XXXV.* Thes. 26. lin. 10. leg. extraordinarium. Thes. 33. lin. 10. leg. rationes. Thes. 39. lin. ult. istius pag. pro qualib. leg. quolibet.

